

**Analýza dotační a rozpočtové politiky v oblasti kultury ve městě
Pacov a v obci Vlčnov**

Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
odborný útvar Konceptí a metodiky

Blanická 4
120 21 Praha 2

Listopad 2012

Úvodem	3
ČÁST I - PACOV	4
1. Obecně o městě Pacov a jeho stručná historie	5
2. Základní charakteristika města	10
3. Základní charakteristika školství	12
4. Charakteristika ubytovacích zařízení	16
5. Organizace zřizované městem v oblasti kultury	17
6. Další subjekty poskytující veřejné kulturní služby	22
7. Významné kulturní akce a události	25
8. Základní charakteristika koncepce kultury	27
9. Dotační politika města v oblasti kultury	30
10. Město Pacov a další dotační programy	33
11. Shrnutí	36
ČÁST II - VLČNOV.....	37
1. Obecně o obci Vlčnov a její stručná historie	38
2. Základní charakteristika obce	41
3. Základní charakteristika školství	45
4. Charakteristika ubytovacích zařízení	46
5. Organizace zřizované obcí v oblasti kultury	47
6. Další subjekty poskytující veřejné kulturní služby	51
7. Významné kulturní akce a události	61
8. Základní charakteristika koncepce kultury	67
9. Dotační politika obce v oblasti kultury	69
10. Obec Vlčnov a další dotační programy	71
11. Shrnutí	73
12. Pacov a Vlčnov - shrnutí	74

Úvodem

Národní informační a poradenské středisko pro kulturu zpracovalo v loňském roce studii kulturní infrastruktury a dotační politiky měst Poděbrady a Český Krumlov. V tomto roce jsme se rozhodli v této práci pokračovat a zaměřit se na obce s menším počtem obyvatel. Zatímco v minulém roce jsme se věnovali místům v Čechách, letos jsme těžiště posunuli směrem na Moravu. Bylo vybráno město Pacov, které se nachází v kraji Vysočina, a obec Vlčnov jako zástupce Zlínského kraje. Kritériem výběru byla nápadná bohatost kulturních aktivit podpořených kulturní infrastrukturou.

Předmětem analýzy není komparace Pacova a Vlčnova. Zaměřili jsme se na popis místní kulturní infrastruktury, systém municipální podpory kulturních a společenských aktivit typických pro oba regiony a samozřejmě na financování kultury z územních rozpočtů.

Touto cestou bychom chtěli velmi poděkovat panu starostovi města Pacov, Bc. Lukáši Vlčkovi, DiS. a obci Vlčnov, jmenovitě panu starostovi Janu Pijáčkovi, paní místostarostce Martě Moštkové a paní Mgr. Olze Floriánové, ředitelce Klubu sportu a kultury za vynikající spolupráci a poskytnutí materiálů a informací.

PhDr. Jindřiška Gregoriniová a Mgr. Michaela Přílepková

ČÁST I - PACOV

1. Obecně o městě Pacov a jeho stručná historie

Na rozhraní Českomoravské vysočiny a jižních Čech mezi Táborem a Pelhřimovem se nachází město Pacov.

Pacovem prochází 15 stupeň východní délky, který je nultým poledníkem pásma středoevropského času. Na východ a na západ od tohoto poledníku vznikají podstatné odchylky času místního od času středoevropského. Město Pacov má místní čas naprosto shodný s časem středoevropským. Východní hranice ČR má rozdíl více jak 15 minut minus, Ašský výběžek naopak 11,5 minuty plus. 15 stupeň východní délky prochází středem pacovského hřbitova k sídlišti Za Branou. V současné době je jeho průběh městem značen na komunikacích pruhem žluté barvy.

Jeho nejstarší známá historie zasahuje do přelomu 13. a 14. století. ¹První písemné zmínky o městě jsou ze začátku 14. století a hmotné doklady jsou ještě starší. Patří k nim zejména románsko-gotický náhrobek Hrona z Pacova, unikátní po stránce historické i umělecké. Obdobím prvního rozkvětu města je 15. a 16. století, kdy Pacov obdržel první městská privilegia. Do této doby spadá i gotická přestavba děkanského kostela. Roku 1519 město získalo právo volby purkmistra, užívání znaku a pečeti. V roce 1597 za Michala Španovského z Lisova byl Pacov povýšen na město panské. Po vládě Jana st. Černína z Chudenic přešel do majetku Zikmunda Myslíka z Hyršova a jeho závětí se panství i město stalo majetkem církevního řádu bosých karmelitánů.

Řád byl zrušen za josefinských reforem, ale teprve druhá polovina 19. století znamenala oživení hospodářského, kulturního a spolkového života. Zámek se stává opět sídlem šlechty, rodiny Weissů z Tessbachu.² Role zámku v podpoře a podnětech pro kulturní a společenský život města je patrný např. v oblasti amatérského divadla. Se svými studenty hrával divadlo v „Panském tyjátru“ Bernard Bolzano. Do roku 1830 se hrálo německy. Od roku 1876 sloužilo k vystoupením, organizovaným českými studenty, tzv. zámecké kasino.³ Vznikají také spolky jako výraz uvolnění absolutistického režimu. V Pacově byla již v roce 1871 založena s vlasteneckými záměry organizace s názvem Hasičsko – tělovýchovná jednota Sokol. Spolek měl bohatou činnost a své poslání naplňoval také kulturními, dobročinnými a osvětovými aktivitami. Později došlo k rozdělení na Sbor dobrovolných hasičů a Sokol.⁴

¹ <http://www.mestopacov.cz/mesto/historie-a-soucasnost>

² In: Region Humpolecko a Pacovsko. Krajský úřad Kraje Vysočina, Jihlava 2011.

³ <http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=geo&id=2155>

⁴ <http://sdhpacov.webnode.cz/o-nas/>

Roku 1874 byl založen první pěvecký sbor ve městě. Pěvecký sbor Slavík s přestávkami existuje dodnes. V tomto období má svůj základ také současná průmyslová výroba – strojírenství pro potravinářský průmysl (tehdy mědikovectví) a drobná kožená galanterie. Roku 1888 získal Pacov rychlejší spojení se světem díky otevření českomoravské transversální dráhy.

Začátek 20. století byl pro město významný i co se týče historie motocyklového sportu. Pravděpodobně tady vznikla myšlenka založení mezinárodní motocyklové federace, která pak byla uskutečněna v Paříži na prvním kongresu FIM 22. prosince 1904. O dva roky později, 8. června 1906, se jely první mezinárodní závody na Pacovském okruhu. Tuto historii připomínají pamětní deska na budově zámku, expozice jednostopých vozidel na hradě Kámen a Veterán rallye Pacov, závod historických motocyklů, konající se každoročně v červnu. Léta po roce 1918 znamenala po hospodářské stránce především rozvoj truhlářství. Kvalita pacovského nábytku byla vyhlášena a k jeho propagaci sloužily i dobře organizované nábytkářské trhy. Důležitými kulturními událostmi ve 20. a 30. letech 20. století byly akce spojené se jménem nejznámějšího pacovského rodáka – Antonína Sovy. Tento význačný představitel české poezie 90. let 19. století se ve městě narodil (*1864). Pacovsko se mu stalo věčným zdrojem básnické inspirace a také se sem na sklonku svého života často vracel. Návštěvy tehdy již těžce nemocného básníka byly pro město vždy výjimečnou kulturní událostí, právě tak jako pozdější vybudování obou Sovových pomníků.

Německá okupace a 2. světová válka znamenaly především ztráty na lidských životech. Většina židovských obyvatel, jichž bylo ve městě poměrně hodně, se už z Osvětimi, Terezína a dalších táborů nevrátila.

V prvních poválečných letech došlo k oživení podniků a živností, kulturního a společenského života. Po roce 1948 byly postupně všechny znárodněny a načas ustala i spolková činnost. Některé spolky, jako divadlo a pěvecký sbor, obnovily později svoji činnost v rámci osvětové besedy, některé zcela zanikly, jiné se naopak vytvořily, např. národopisný soubor. K podstatnému rozšíření podniků s tradiční výrobou, ale i k vybudování nových došlo v 60. – 80. letech 20. století. V té době byly také vystavěny nové školní budovy, poliklinika s lékárnou i nová sídliště – bohužel většinou s panelovou výstavbou. Velké negativum představoval necitlivý demoliční zásah do historické zástavby v centru města.

Do městské památkové zóny patří radnice s č. p. 320, která byla postavena jako moderní budova v letech 1921 – 23. Vedle radnice se nachází škola č. p. 321 z roku 1881, jejíž vzhled byl původně v novorenesančním stylu. Na severní straně náměstí se nachází fara č. p. 2, postavená na počátku 17. století jako tzv. dolejší zámek. Jedná se o barokní stavbu z 18.

století, upravenou v novogotickém stylu v 19. století. Městská památková zóna zahrnuje 39 památek.⁵ Vesnická památková zóna se nachází v místní části Zhoř.

Na náměstí se nachází děkanský chrám sv. Archanděla Michaela, jehož počátky spadají do 13. století. Na samém počátku 16. století byl kostel zaklenut do podoby dvoulodí, uprostřed podpíraného a vycházejícího z osmibokého pilíře. Mobiliář chrámu je převážně barokní.

Zámek v Pacově byl původně založen jako hrad ve 13. století. V 16. století za Rumbhápů ze Suché byl přestavěn na zámek. V 18. století se ze zámku stal po přestavbě klášter bosonohých karmelitánů. Stavební práce po požáru v 18. století navrhnul architekt a stavitel Kilián Ignác Dientzenhofer. Na tomto zámku se 26. února 1864 narodil básník Antonín Sova. V roce 1947 byl zámek obsazen armádou ČSR, která velmi zdevastovaný objekt opustila v roce 1992. Součástí zámeckého areálu je také kaple (kostel) sv. Václava.

Oblast Pacova a mikroregion Stražiště nabízejí přibližně 100 kilometrů tras značených nebo navržených v cykloturistických mapách. Jejich povrch je většinou asfaltový a vedou po komunikacích 3. třídy a po místních komunikacích. Trasy jsou vhodné pro každý typ jízdního kola. I pěším turistům se nabízí takřka neomezené možnosti. Po značených turistických trasách se lze vydat například na nedaleký hrad Kámen nebo tzv. Sovovou stezkou na Stražiště. Ta zahrnuje mj. místo Sovova bydliště, klasicistní altán Hříbek v zámeckém parku v Lukavci s expozicí Antonína Sovy a Lukavecka. Další lokalitou, spojenou s významnou osobností Bernarda Bolzana, je Těchobuz. Místa spojená s jeho pobytem v obci jsou součástí naučné stezky Po pamětihodnostech Těchobuze.

V Pacově a okolí se dochovaly židovské památky, např. židovské hřbitovy nebo synagogy (Pacov, Nová Cerekev)⁶. Vzhledem k vlastnickým vztahům nejsou tyto památky průběžně přístupné, u některých lze návštěvu domluvit po dohodě.

Územní členění

Město se rozkládá na katastrální rozloze 3 584 hektarů, počet obyvatel dosahuje 5000. Místními částmi Pacova jsou: Jetřichovec, Velká Rovná, Bedřichov, Roučkovice a Zhoř.

⁵ Další informace <http://www.mestopacov.cz/mesto/pamatky-a-zajimavosti>

⁶ <http://zamekpacov.cz/cs/s/informacni-centrum/zidovske-pamatky>

Správní území

Pacov se musel více než ostatní obce vyrovnat se změnami v územně správním uspořádání, které přinesl vznik krajského uspořádání v roce 2000. Byl přiřazen k novému územnímu samosprávnému celku Kraj Vysočina, což přineslo nové výzvy. Vzdálenost města Pacov od bývalého okresního města Pelhřimov je více než 20 km. Vzdálenost od krajského města Jihlavy je cca 50 km.

Pacov je město s rozšířenou působností a v oblastech určených zákonem vykonává v přenesené působnosti státní správu pro tyto obce:

- Bratřice - Bratřice, Cetule
- Buřenice - Babice, Buřenice, Kyjov
- Cětov
- Čáslavsko - Čáslavsko, Jelenov, Kopaniny, Skočidolovice, Štědrovice
- Dobrá Voda u Pacova
- Důl - Důl, Nová Ves
- Eš
- Kámen - Kámen, Nížká Lhota, Nový Dvůr
- Lesná
- Lukavec - Bezděkov, Lukavec, Týmova Ves
- Mezilesí - Holýšov, Mezilesí, Zelená Ves
- Obrataň - Bezděčín, Hrobská Zahrádka, Moudrov, Obrataň, Sudkův Důl, Šimpach, Údolí, Vintířov
- Pošná - Nesvačily, Pošná, Proseč, Zahrádka
- Salačova Lhota - Malá Černá, Salačova Lhota, Velká Černá
- Samšín - Přáslavice, Samšín
- Těchobuz
- Útěchovice pod Stražištěm
- Velká Chyška
- Věžná - Brná, Věžná
- Vyklantice - Kateřinky, Nové Vyklantice, Nový Smrdov, Petrovsko, Staré Vyklantice, Starý Smrdov
- Vysoká Lhota
- Zhořec
- Zlátenka

Pacov je členem v těchto sdruženích a organizacích:

Od roku 1991 je Pacov členem Svazu měst a obcí České republiky a od roku 2006 členem Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska.

Z dobrovolného rozhodnutí obcí byl založen v roce 2002 svazek obcí – mikroregion.⁷

Mikroregion Stražiště se rozkládá v západní části okresu Pelhřimov, a to na rozhraní okresů Pelhřimov a Tábor. Mikroregion sdružuje celkem 20 samostatných obcí, ty zabírají plochu o rozloze 17 928 ha. Území mikroregionu je osídleno 9 041 obyvateli, největší obcí mikroregionu je město Pacov s 5 232 obyvateli. Celé území mikroregionu Stražiště náleží ke kraji Vysočina – NUTS II Jihovýchod. Mikroregion leží na rozhraní Českomoravské Vysočiny, jižních a středních Čech, v nejzápadnější části kraje Vysočina. Náleží do něj území města Pacov a obcí Bratřice, Catoraz, Čáslavsko, Důl, Eš, Kámen, Lesná, Lukavec, Mezilesí, Pošná, Salačova Lhota, Samšín, Těchobuz, Útěchovice pod Stražištěm, Velká Chyška, Vyklantice, Vysoká Lhota a Zhořec. Mikroregion dostal svůj název podle 744 m vysokého lesnatého vrchu Stražiště, viditelného z širokého okolí.

Podnět k založení sdružení Via rustica ve formě tzv. místní akční skupiny (MAS), tj. dobrovolného společenství subjektů s vyrovnaným zastoupením veřejné, podnikatelské a občanské sféry, vzešel z úspěšně se vyvíjející spolupráce zástupců mikroregionů Stražiště a Svidník a aktivních místních občanů a občanských sdružení, institucí a podnikatelů, kteří se shodli na potřebě společné snahy o všestranný dlouhodobý udržitelný rozvoj zájmového území. Dle pravidel pro vznik místních akčních skupin je nutno zachovat minimální počet členů ze soukromého sektoru ve výši alespoň 50 % členů. Po úvodních schůzkách iniciátorů vzniku sdružení, které probíhaly zhruba od léta roku 2004, bylo Ministerstvem vnitra dne 13. prosince 2004 řádně zaregistrováno a ustavující valnou hromadou konanou dne 15. prosince 2004 v Pacově založeno sdružení Via rustica. Sdružení funguje dle principů stanovených evropskou iniciativou LEADER, jejímž cílem je podpora venkova.

Od roku 1991 existuje dvoustranná partnerská spolupráce Pacova se švýcarskou obcí Arni v německy mluvícím kantonu Bern.

⁷ <http://www.straziste.cz/>

2. Základní charakteristika města

Počet obyvatel, věková struktura, počet produktivního obyvatelstva, počet nezaměstnaných

Město Pacov se nachází v Kraji Vysočina, jehož sídelní struktura kraje je velmi rozdrobená a je charakteristická velkým počtem populačně malých sídel.⁸ Na jedno sídlo (část obce), kterých je v území 1 402, připadalo na počátku roku 2011 průměrně pouze 367 obyvatel, tedy jen o málo více než byla polovina republikového průměru (v ČR je to 696 obyvatel). Sídla jsou integrována do 704 obcí. Průměrná populační velikost obce v kraji byla 731 obyvatel, tedy méně než polovina průměrné hodnoty ČR (1 685 obyvatel). V kraji jsou daleko nejčastěji zastoupeny obce s počtem obyvatel menším než 200, kterých bylo na Vysočině více než pětina ze všech obcí ČR v této velikostní skupině. Z celkového počtu obcí v kraji patřilo 48,3 % právě do kategorie obcí do 200 obyvatel, zatímco v ČR to bylo pouze 24,4 %.

Podstatně vyšší zastoupení dle podílu žijícího obyvatelstva mají na Vysočině oproti průměru ČR také obce ve velikostních kategoriích 200 – 499 a 500 – 999 obyvatel. Skupina obcí s počtem obyvatel 2 000 – 4 999 obyvatel je na Vysočině zastoupena v průměru méně. Kraj Vysočina vykázal k 1. 1. 2011 vyšší podíl na celkovém počtu obyvatel v dalších třech velikostních kategoriích obcí.

Počet obyvatel Pacova k roku 2011 čítal 4 982, ale město na svých stránkách uvádí aktuálně pět tisíc obyvatel. Pacov tedy spadá do kategorie 5 000 – 9 999 obyvatel, jejíž podíl na celkové populaci kraje je vyšší než celorepublikový průměr.

Průměrný věk obyvatele v roce 2011 byl 42,22 roků. Na základě údajů ze Sčítání lidu, bytů a domů z roku 2001 je struktura věková struktura obyvatelstva Pacova následující (zpracováno Odborem analýz a podpory řízení Krajského úřadu Kraje Vysočina):

počet obyvatel	celkem	muži	ženy	do 14 let	15 - 59 let	60 a více let
Bedřichov	67	29	38	9	45	13
Jetřichovec	151	76	75	20	102	29
Pacov	4 714	2 295	2 419	759	3 023	932
Roučkovice	182	91	91	29	117	36
Velká Rovná	95	45	50	10	57	28
Zhoř	23	11	12		12	11
Obec celkem	5 232	2 547	2 685	827	3 356	1 049

⁸ Profil Kraje Vysočina. Krajský úřad Kraje Vysočina, Jihlava 2012.

Podle údajů zpracovaných krajskými analytiky byl v Pacově k poslednímu měsíci roku 2011 počet obyvatel v produktivním věku 2 631, z toho 167 osob nezaměstnaných, kteří jsou uchazeči o práci. Vývoj míry nezaměstnanosti během jednoho roku lze sledovat v následující tabulce: ⁹

rok	měsíc	ekonomicky aktivní	uchazeči	volná pracovní místa	nezaměstnanost
2011	12	2 631	167	23	6.3 %
2011	11	2 631	146	25	5.5 %
2011	10	2 631	141	26	5.4 %
2011	09	2 631	149	26	5.7 %
2011	08	2 631	140	24	5.3 %
2011	07	2 631	148	24	5.6 %
2011	06	2 631	135	26	5.1 %
2011	05	2 631	125	26	4.8 %
2011	04	2 631	158	21	6.0 %
2011	03	2 631	192	18	7.3 %
2011	02	2 631	204	23	7.8 %
2011	01	2 631	214	22	8.1 %

⁹ <http://analytika.kr-vysocina.cz/NEZAMESTNANOST/index.php>

3. Základní charakteristika školství

Hlavním zřizovatelem v oblasti školství je město. Město zřizuje jako příspěvkové organizace obě mateřské školy, obě základní školy a základní uměleckou školu. Na městském úřadě je odpovědným odborem pro školy a školská zařízení zřizované městem Odbor finanční, který vykonává samosprávu a státní správu v oblasti školství.

V Pacově se nachází také školy a školská zařízení jiných zřizovatelů veřejnoprávních i soukromých.

V současné době se řeší návrh na sloučení základních škol do jednoho právního subjektu. Otázkou diskuse je také gymnázium, které se potýká s nižším počtem žáků – zájemců o studium.

Rozcestník s přehledem o školách a školských zařízeních se nachází na stránkách města: <http://www.mestopacov.cz/skolstvi>.

Základní školství a mateřské školy

Mateřská škola Pacov

Vznik mateřské školy se datuje 1. června 1984. Nejdříve byly otevřeny dvě třídy v hlavní budově a ve stejném roce byla zahájena výstavba přilehlého pavilonu, kde se nacházely jesle. Tento pavilon byl otevřen v srpnu 1986. Budovy jsou vzájemně propojeny spojovací chodbou. Nachází se zde skladové místnosti, prádelna a sušárna s mandlem, kuchyně se zásobováním, úklidové místnosti a kanceláře. V současné době má MŠ čtyři třídy.

Vnitřní prostory školy jsou uspořádány s ohledem na kapacitu dětí. Pro každou třídu je k dispozici 1 velká místnost, která slouží jako jídelna a herna a která je zároveň i ložnice. Třídy jsou pohledově rozděleny na dvě části. Ke každé třídě přísluší šatna, umývárna společně s toaletami a kuchyňka, která slouží jako přípravná jídelna. V herně jsou vytvořeny hrací koutky, které děti využívají ke skupinovým či individuálním hrám a skýtají rovněž určitý prostor pro relaxaci a soukromí dětí.

Mateřská škola se speciální třídou pro děti s vadami řeči Pacov

Budova školy byla dokončena na podzim roku 1979. Od 1. 1. 2003 je škola právním subjektem - příspěvkovou organizací. Mateřská škola je čtyřtřídní a je umístěna v účelových budovách pavilónového typu. Ve třech pavilonech jsou umístěny děti podle věku, čtvrtý pavilon tvoří speciální logopedická třída pro děti s vadami řeči, kde jsou děti věkově smíšené.

Základní škola (náměstí)

Základní škola je spojena s historií pacovského školství. Se stavbou budovy na náměstí se začalo v roce 1879 a v roce 1881 byla stavba dokončena.

ZŠ Pacov náměstí je plně organizovanou školou s I. a II. stupněm, s třídami praktickou a speciální. Škola je členěna do tří budov. Hlavní budova se nachází na Náměstí Svobody, kde je umístěn druhý stupeň a část prvního stupně. Druhá budova je umístěna do Nádražní ulice. V této budově se učí žáci prvního stupně a také zde probíhá školní družina. Třetí část školy se nachází v ulici Španovského. Zde své místo našli žáci praktické a speciální třídy.

Na škole již více než 20 let působí dětský pěvecký sbor Sluníčko. Sbor je rozdělen na dvě skupiny podle věku dětí.

Základní škola Za Branou

Druhá základní škola je historicky mladší. Výstavba školy byla zahájena 7. února 1959 a 11. března 1961 došlo k slavnostnímu otevření nového objektu školy. V druhé etapě byla postavena v letech 1969 - 1972 tělocvična se dvěma sály, školní jídelna, družina a bytová jednotka. V letech 1986 - 1988 byly dobudovány šatny u školní jídelny, dílna a počítačová učebna.

Školní třídy jsou vybaveny moderním nábytkem a doplněny interaktivními tabulemi. Žáci využívají celou řadu odborných učeben - jazykovou učebnu, učebnu pro výuku fyziky a chemie, tři počítačové učebny, třídu vybavenou na výuku výtvarné výchovy, keramickou dílnu, školní dílnu a cvičnou kuchyň.

Pro úplnost je vhodné uvést, že město zřizuje také školní jídelnu, která tvoří nezbytné zázemí pro fungování škol.

Církevní mateřská škola a středisko volného času Pacov

Mateřská škola sídlí od svého vzniku v areálu státní mateřské školy v Pacově Za Branou, v jednom z jejích pavilonů. V tomto pavilonu byla původně jedna jeslová třída, a po jejím zrušení v září 1991 byl otevřena křesťanská třída. Z této třídy Českobudějovické biskupství zřídilo církevní mateřskou školu (CMS) jako alternativní model výchovné péče, zaměřený na sociální učení ve věkově smíšené skupině s integrací postižených dětí.

Škola byla zařazena k 1. lednu 1992 do sítě škol a o rok později získala právní subjektivitu. V kraji se jednalo o první mateřskou školou tohoto typu. V září 1994 se původní jednotřídní mateřská škola rozšířila na dvoutřídní (jedna třída s celodenní a jedna třída s polodenní péčí).

Od 29. 6. 2006 došlo ke změně názvu Církevní mateřské školy a Střediska pro volný čas dětí a mládeže na Církevní mateřskou školu a Středisko volného času Pacov, a také ke změně právní formy, a to z církevní organizace na školskou právnickou osobu.

Střední školy

Gymnázium Pacov

Gymnázium vzniklo v roce 1991 a navazuje na dřívější tradici. Jedná se o šestileté všeobecné gymnázium, které je příspěvkovou organizací Kraje Vysočina.

Gymnázium je jedinou střední školou ve městě Pacov. V jeho působnosti leží asi 10 základních škol. Jedná se o školy v Pacově (2 školy), Lukavci, Nové Cerekvi, Čechtích, Hořepníku, Černovicích, Mladé Vožici, Košetících a Chýnově, částečně v Táboře a Pelhřimově.

Gymnázium Pacov je jediným šestiletým gymnáziem na okrese a jedním z mála v republice. V roce 1997 se škola přestěhovala do nové moderní a velmi dobře vybavené budovy. Od roku 2001 je jeho zřizovatelem Kraj Vysočina.

Ostatní vzdělávací a volnočasové instituce

Základní umělecká škola Pacov

Hudební škola v Pacově byla založena ve školním roce 1951-52 a jejím prvním ředitelem se stal František Melichar. Škola byla zřízena v Nádražní ulici č. p. 483 a v prvním roce jejího působení ji navštěvovalo 63 žáků.

V roce 1960 se škola přestěhovala do sídla v ulici Španovského 319, kde sídlí dosud. V roce 2005 byla zrušena pobočka v Černovicích a nově zřízeno odloučené pracoviště v Lukavci (v prostorách ZŠ).

Ve školním roce 2006 – 07 se stala ředitelkou školy Pavla Hůšová. Škola se stále rozšiřuje a v ZUŠ jsou vyučovány dva obory – hudební a výtvarný.

Současná kapacita školy je 190 žáků. Zaměstnanců školy – učitelů je 10 (včetně ředitelky školy) a k zajištění provozu jsou zaměstnání dva pracovníci.

Škola nabízí taneční a divadelní průpravu. Sborový zpěv má ve škole velkou tradici, v současnosti působí v ZUŠ tři oddělení: přípravné 5 – 8 let, dětské 8 – 12 let a dívčí 13 – 18 let. Sbory nacvičují skladby různého charakteru, jak písně lidové, tak umělé, ale i modernější skladby. Pravidelně se zúčastňují akcí a vystoupení pořádaných školou.

Od školního roku 2008 – 09 je při ZUŠ činný také dechový orchestr.

Církevní mateřská škola a středisko volného času Pacov

Od r. 1997 byla činnost mateřské školy rozšířena o Středisko pro volný čas dětí a mládeže, specializované na různé zájmové činnosti. Kroužky mají různé zaměření: výtvarné, taneční nebo sportovní.

Školní družina a školní klub při ZŠ

Obě základní školy v Pacově mají zřízeny školní družinu a školní klub, které patří mezi školská zařízení pro zájmové vzdělávání. Využití nabídky činností školní družiny a klubu je dobrovolné a má rozvíjet zájmy a dovednosti žáků včetně sociálních dovedností.

4. Charakteristika ubytovacích zařízení

Charakter ubytování v Pacově a okolí je dostačující spíše pro individuální cestování, menší skupinky nebo rodiny. Standard ubytovacích zařízení je orientován spíše do oblasti nízkonákladové domácí turistiky, spojené s pěší turistikou a pobytem v přírodě.

V Pacově se nachází Hotel Peppino, dále Ubytování Nad pecí a Privát Hrubešovi. Ve městě jsou dvě turistické ubytovny: Turistická ubytovna Pacov a Turistická ubytovna KČT Pacov.

V okolí Pacova se lze ubytovat v ubytovně v Bratřicích a v turistické ubytovně v Těchobuzi.

Pro turisty s vlastními stany je k dispozici např. Kemp Valek v Moravči, nebo Veřejné tábořiště u Černého rybníka – Bratřice.

K rekreaci v širším okolí města slouží Rekreační areál Těchobuz a ubytování chatového typu, jako je Sudkáč, Chalupa pod Stražištěm nebo Chata u Valchy.

5. Organizace zřizované městem v oblasti kultury

V Pacově došlo v posledních letech k přeměnám kulturní infrastruktury a nové geografické koncentraci veřejných kulturních služeb ve městě. Město Pacov v letech 2009 – 2012 vybudovalo rekonstrukcí zdejšího zámku Regionální a kulturní společenské centrum.

V něm vznikly nové možnosti a prostory pro kulturní život v obci, ale také sem byly přestěhovány taková dosavadní kulturní zařízení, která neměla zcela vyhovující prostory. Jedná se o Městské muzeum Antonína Sovy v Pacově a Městskou knihovnu. Na zámku se nachází také informační centrum, součást Městského kulturního střediska, jehož hlavní sídlo nebylo přestěováno a prozatím sídlí na původní adrese.

Příspěvkové organizace

Obě níže popisované příspěvkové organizace, zřizované městem, jsou podporovány ročním příspěvkem na provoz z rozpočtu obce.

Městské kulturní středisko (MěKS)

Městské kulturní středisko má klíčové postavení při zajištění veřejných kulturních služeb města.¹⁰ Kulturní středisko fungovalo v Pacově od roku 1962 jako Osvětová beseda, pak v roce 1979 bylo přejmenováno na Městské kulturní středisko. V prosinci 2011 byla kvůli úpravě předmětu činnosti schválena Zastupitelstvem města nová zřizovací listina.

Kulturní středisko je v první řadě pořadatelem kulturně společenských akcí, koncertů, divadel.

Na adrese sídla Španovského 319 se nachází sál kina, který MěKS provozuje a pronajímá. V budově se nacházejí další organizace města jako ZUŠ, se kterými může spolupracovat při tvorbě programové nabídky. V rámci spolupráce s pacovskými školami a spolky jsou prostory pro případné zkoušky poskytnuty bezplatně a pronájem je jim účtován pouze v den vystoupení.

Sál lze využívat pro některé typy kulturních akcí. Samotný provoz kina je z hlediska udržitelnosti problematický, protože není technicky připraven na již masově rozšířenou digitalizaci kin, která probíhá v ČR od roku 2009. V současné době již není možné naprogramovat měsíčně více než 5 nových filmů. Proto MěKS již druhým rokem zve do zámecké zahrady mobilní letní kino, které během letní sezony divákům alespoň částečně vynahradí absenci filmů.

¹⁰ Výroční zpráva za rok 2011. Městské kulturní středisko, Pacov 2012.

MěKS je také provozovatelem sokolovny, který využívá k realizaci vlastní činnosti, ale i pronajímá zájemcům. V několika etapách probíhá postupná rekonstrukce objektu¹¹, v roce 2012 jsou v plánu další úpravy interiéru (modernizace osvětlení a nasvícení). V sokolovně, která je majetkem města, jsou organizovány např. kurzy tance a společenské výchovy. Některé akce probíhají na veřejných prostranstvích města např. ulička za kostelem, areál pacovského zámku a zámecký sál.

MěKS zajišťuje redakci a vydávání zpravodaje (měsíčníku) Z mého kraje, který je pacovským kulturním a informačním zpravodajem. MěKS zajišťuje propagaci nejen na vlastní akce, ale též na programy ostatních pořadatelů v Pacově a okolí a to formou plakátů, rozesláním poštou, letáků do schránek, e-mailem, na stránkách města, v měsíčníku Z mého kraje, na výlepových plochách města a podle možností na celorepublikových a regionálních webových stránkách.

Připravuje podklady grafikovi pro přehled akcí na jednotlivé měsíce, komunikuje a spolupracuje s místními pořadateli a organizacemi.

MěKS také nabízí pro veřejnost kopírování za úplatu.

Městské kulturní středisko je provozovatelem turistického informačního centra sídlícího na zámku.

Pro místní komunitu je důležitou službou bezplatný informační servis, který zahrnuje informace o kulturních, společenských a sportovních akcích v Pacově a okolí, včetně programu kina v Pacově. V informačním centru je možné zakoupit kulturní a informační zpravodaj Pacova Z mého kraje. Další službou je prodej vstupenek do muzea na dlouhodobé expozice i krátkodobé výstavy.

V rámci místního turistického ruchu zajišťuje informační centrum prodej propagačních materiálů o Pacově, Pelhřimovsku, Táborsku a regionu Vysočina a Jižní Čechy, regionálních výrobků a upomínkových předmětů. V nabídce jsou standardně turistické známky, deníky, vizitky, mapy a vlastní turistické razítko. Praktickou nabídkou je služba úschovny zavazadel.

Informační centrum je schopné zajistit pro zájemce malonákladový tisk, kopírování, skenování.

¹¹ <http://www.mestopacov.cz/aktuality/1443-planovane-upravy-v-sokolovne>

Jednou z důležitých poskytovaných služeb informačního centra je služba zapůjčení zámeckého sálu s kapacitou 100 míst. Sál je vhodným místem na konference, přednášky, setkání, promítání nebo koncerty. Dle požadavků může být v sále připraveno 100 židlí, 10 velkých stolů, 4 mikrofony, notebook, klíčky od šatních skříněk a ovladače na plátno, světla a rolety. Vybavení sálu tvoří mj. promítací plátno a pódium 5×3 m. Součástí jsou také elektrické varhany.

Za rok 2011 uspořádalo MěKS 28 vlastních akcí (produkcí), které navštívilo 6 762 osob.

Stav zaměstnanců MěKS je poměrně nízký, s přepočtenými počtem dvou zaměstnanců.

Městské muzeum Antonína Sovy

Muzeum bylo založeno jako historické muzeum v roce 1908. Ve 30. letech minulého století se muzejní sbírky rozšířily o literární pozůstalost básníka Antonína Sovy a později ještě o pozůstalosti dalších významných rodáků, malíře Jana Autengruber a Jana Vojny, divadelníků Jiřího Frejky a Saši Machova. V roce 2011 se Městské muzeum Antonína Sovy přestěhovalo do opraveného pacovského zámku. Získalo tím reprezentativní prostory pro expozice a dostatečné a technicky vyhovující depozitáře pro sbírkové předměty.

Muzeum zajišťuje standardizované služby muzea ve smyslu zákona 122/ 2000 Sb. a jeho územní působnost je na území Pacova a obcí, které vymezuje správní obvod obce s rozšířenou působností.

Expozice Historie Pacovska je přehlednou retrospektivou dějinného vývoje od počátků osídlování až do 20. století. Dojem z návštěvy umocňuje množství sbírkových předmětů (např. pravěké kamenné nástroje, gotické kachle a skříň, barokní plastiky, řemeslnické a cechovní památky, historické sklo atd.).

Ve třetím sálu na historickou expozici volně navazuje stálá výstava Pacov a motocyklový sport věnovaná domácím a mezinárodním motocyklovým závodům na Pacovském okruhu v letech 1905 a 1906. Bohatou obrazovou dokumentaci doplňují historické motocykly. Pozornost je věnována též motokrosovému závodisti na Propadě, veterán rallye a dalším akcím. Ve čtvrté místnosti jsou vystaveny trofeje úspěšného závodníka a účastníka terénních soutěží Františka Hrobského. V každém výstavním sálu běží projekce krátkých dokumentárních filmů.

Život a dílo básníka Antonína Sovy přístupnou formou představuje expozice věnovaná tomuto nejznámějšímu rodákovi města Pacova a velké osobnosti české moderní poezie. Neobyčejnou Sovovu pouť životem osobním i uměleckým poutavě přibližuje promítaný dokumentární film.

Galerie akad. malíře Jana Autengruber je umístěna v samostatném velkém sále, který dává vyniknout mistrným obrazům předčasně zemřelého umělce, který žil v letech 1887–1920. Tento pacovský rodák si v nedávné době vydobyl pozornost několika úspěšnými objevnými výstavami a zastoupením ukázek tvorby na významných přehlídkách dobového malířského umění. Monografie o J. Autengruberovi vyšla v nakladatelství Arbor Vitae v roce 2009.¹²

Muzeum se věnuje také vědecké a publikační činnosti v souvislosti se zaměřením muzea.

V roce 2012 vydalo za finanční podpory Města Pacov sbírku veršů *Z mého kraje*¹³. Nové vydání připomíná jubileum prvního vydání této sbírky, která vyšla před 120 lety. Samotnou sbírku čtyřiceti impresionistických básní doplňuje předmluva, která představuje dobu a život autora.

Muzeum využívá také interiér sousedního bývalého klášterního kostela sv. Václava (tzv. kaple), která je v letním období místem konání výstav různých žánrů výtvarného umění a regionálně zaměřených prezentací.

Muzeum má v současné době dva zaměstnance (včetně ředitele).

Počet sbírkových předmětů, které muzeum spravuje, činí 10.300. Počet návštěvníků v roce 2011 (v novém objektu muzea) byl 2.500. Výtvarné expozice v tzv. kapli navštívilo samostatně 400 návštěvníků.

¹² <http://www.arborvitae.eu/nakladatelstvi/katalog-knih/arbor-vitae/jan-autengruber-1887-1920/>

¹³ In: *Z mého kraje* (Pacovský kulturní a informační zpravodaj), číslo 9, ročník XXXVII., str. 19.

Jiné organizace založené městem v oblasti kultury

Městská knihovna Pacov

Zřizovatelem Městské knihovny Pacov je Město Pacov, knihovna je jeho organizační složkou. Rozpočet knihovny je součástí rozpočtu Města Pacov.

Knihovna po přestěhování do prostor pacovského zámku získala pro svou činnost příjemné prostředí, které je navštěvováno mj. dětmi v době po skončení školního vyučování. V knihovně jsou 2 oddělení, oddělení pro dospělé a oddělení pro děti. Čtenářům jsou k dispozici knihy, periodika, zvukové knihy, mohou využít 12 počítačů, tiskárnu s kopírkou a WIFI připojení k internetu.

O čtenáře se starají tři profesionální knihovnice.

Stav knihovního fondu	36 315 knih ¹⁴
Registrovaní čtenáři	891 (z toho dětí do 15 let 368)
Počet návštěvníků	10 530
Výpůjčky	53 349

¹⁴ Stav v roce 2011.

6. Další subjekty poskytující veřejné kulturní služby

Významnou roli v kulturním životě města mají spolky, které jsou pořadatelem významných kulturních akcí. Významně tak doplňují nabídku veřejných kulturních služeb (s veřejnou podporou) a jsou přirozeným místem aktivizace a integrace místních občanů prostřednictvím dobrovolné a obecně prospěšné činnosti pro komunitu.

Kulturní spolky

Folklórní soubor Stražišťan

Podnětem ke vzniku souboru byla stará pacovská tradice, tzv. Kozimberské posvícení. Je to oslava zahájení sklizně raných brambor. Neoficiální počátky formování souboru se datují do roku 1968. Soubor se postupně rozrostl a rozdělil na hudební a taneční složku. Od roku 1993 je soubor samostatným právním subjektem.

Webová prezentace <http://strazistan.mestopacov.cz/>

Trnávka - soubor lidových písní a tanců

V roce 1980 vznikl Soubor lidových písní a tanců Trnávka, který byl nazván podle stejnojmenné říčky Trnávky. Z národopisného hlediska patří region Pacovska v kraji Vysočina do oblasti Českého Horácka, které je ovlivňováno kulturou Táborska i Moravy. V současné době tvoří soubor 35 členů, z toho 10 muzikantů. Pro soubor byly na základě studia archivních materiálů navrženy a zhotoveny horácké kroje, které v oblasti před lety zanikly. Typické jsou např. sukňe z modrotisku, který se kdysi vyráběl v Pacově. Ojedinělé je ztvárnění jarního obřadního zvyku Vylévání studánek na Pelhřimovsku.

Webová prezentace: <http://www.trnavkapacov.wz.cz/>

Pěvecký sbor Slavík

Pěvecký sbor Slavík byl založen roku 1874. Jeho činnost byla omezena za doby 1. světové války. Vzestup zaznamenal v létech dvacátých a třicátých, ale v květnu roku 1941 v důsledku působení 2. světové války ukončil aktivity. Obnovená činnost funguje nepřetržitě od roku 1973 dodnes. Pravidelné zkoušky sboru se konají každou středu od 18:00 do 21:00 hod. v obřadní síni Městského úřadu v Pacově.

Webová prezentace <http://slavikpacov.unas.cz/>

CantoBello

Pacovský komorní pěvecký sbor, zpívá převážně a capella (bez doprovodu) ve čtyřech hlasech (soprán, alt, tenor a bass) různé žánry skladeb. Organizace nemá vlastní webové stránky.

Divadélko „Tyjátr“

Ochotnická společnost byla založena v roce 2001¹⁵. Jedná se o volné sdružení fyzických osob se zájmem divadlo ve všech jeho formách a podobách. V repertoáru jsou scénky i větší kusy, vystoupení se odehrávají na nejrůznějších místech, kde se konají společenské akce a jsou diváci.

Divadlografie:

Dívčí válka, Hvězdy na vrbě, Charleyova teta, Silvie, Sluha dvou pánů, Hold Velikánu (J. Cimrmanovi), moderování koncertů a dalších akcí. Organizace nemá vlastní webové stránky.

Občanské sdružení Dobromysl Pacov

Hlavní činností sdružení je každoroční pořádání vícežánrového festivalu Pacovský poledník. V roce 2012 proběhl již 12. ročník. Sdružení pořádá další aktivity spojené s festivalem, několik kulturních akcí pod názvem Ozvěny festivalu.

Webová prezentace: www.polednik.cz

Pacovský jarmark o. s.

Občanské sdružení založené za účelem podpory a propagace řemeslné tvorby na Pacovsku a okolí úspěšně organizovalo v roce 2011 Pacovský jarmark - první ročník stejnojmenného řemeslného trhu. Druhý ročník v areálu zámecké zahrady se uskutečnil 18. srpna 2012.

Webová prezentace <http://www.jarmarkpacov.cz/jarmark.html>

Pakultura o. s.

Jedná se o nové občanské sdružení, vzniklé na jaře 2012 v Pacově. Podle cílů určených stanovami se zaměřuje na podporu kulturního života pořádáním koncertů, filmových promítání, výstav a jiných kulturních akcí a podporu volnočasových aktivit v regionu.

Webová prezentace: <http://pakultura.unas.cz/>

Pro kulturní život ve městě mají význam také další spolky, které nejsou založeny vysloveně jako kulturní. Činnost a aktivity členů ale často směřují k posílení společenského života a pořádají kulturní akce pro veřejnost nebo s účastí veřejnosti.

¹⁵ Podle záznamu z Databáze českého amatérského divadla. Geografické celky: Pacov
<http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=geo&id=2155>

K takovým patří obvykle zájmové spolky, ale i komunitní a charitativní organizace. Pro úplnost je uveden jejich seznam v Pacově.

Zájmové spolky

- Sbor dobrovolných hasičů Pacov
- Klub českých turistů - odbor Pacov
- Turistický oddíl mládeže "Kamarádi" Pacov, Klub českých turistů "Hořec" Pacov
- TJ Slavoj Pacov - oddíl volejbalu
- TJ Slavoj Pacov - oddíl fotbalu
- TJ Slavoj Pacov - oddíl atletiky
- TJ Slavoj Pacov - tenisový oddíl
- Myslivecké sdružení Hubert Pacov
- Český svaz chovatelů ZO Pacov
- Český rybářský svaz MO Pacov
- Český svaz ochránců přírody Pacov
- Český svaz včelařů ZO Pacov
- Automotoklub Pacov v ÚAMK
- Automotoklub Pacov v AČR

Komunitní a charitativní organizace

- Římskokatolická farnost Pacov
- Farní charita Pacov
- Centrum LADA, o. s.
- Mateřské centrum Sovička

7. Významné kulturní akce a události

V Pacově se pořádá mnoho akcí pro veřejnost, z nichž některé se staly tradicí. Množství kulturních akcí, které se pravidelně konají, dokládají, že v Pacově má kultura (vedle sportu) silné zázemí.

Polohu Pacova využívají organizátoři festivalu Pacovský poledník¹⁶, který se od roku 2000 koná v letních měsících. Doprovodné akce – výstavy, filmy atd.

Dvanáctý ročník festivalu Pacovský poledník byl v podstatě jednodenní akcí, která byla zahájena tzv. aperitivem večer před dnem konání. Součástí festivalu jsou také festivalové Ozvěny, které se konají v dalším měsíci po ukončení. Na posledním ročníku vystoupili v sobotu 7. července: Traband, Jananas, Lenka Dusilová, Pavel Šporcl a cikánská cimbálová kapela, Aneta Langerová se smyčcovým triem, Blue effect a Divadlo Continuo.

Od roku 2011 se pořadatelům podařilo do konceptu festivalu přidat také charitativní část a cíle. Obohacením a otevřením festivalu pro nové diváky bylo simultánní tlumočení představení do českého znakového jazyka. V aktuálním roce se konalo benefiční divadelní představení Pátá dohoda v rámci Ozvěn festivalu.

Festival je každým rokem obohacen změnami v dramaturgii. Jádro organizačního týmu tvoří dva lidé, kteří s týmem dalších dobrovolníků pořádají festival jako občanské sdružení Dobromysl. Festival je podporován finančně městem (příp. krajem) a místními sponzory. Festival se koná druhým rokem v novém prostředí - na zámeckém dvoře.¹⁷ Uzavřený dvůr nabízí možnost kvalitního ozvučení a kamenná dlažba jako povrch má výhodu při deštivém počasí. Pro pořadatelský tým a účinkující jsou klubovny v zámeckém areálu jako zázemí festivalu vítaným azylem. Pro diváky bylo umožněno využití ubytování ve vlastních stanech v zámeckém parku. Festival je jedním z příkladů, jak se dá zámecký areál dobře využít pro produkci kulturních akcí.

Festival si udržuje nekomerční a komorní charakter a návštěvnost 12. ročníku byla kolem pěti set lidí.

Důležitou roli hrají také akce, které udržují a rozvíjí místní tradice, jako je Pouť (Svatomichalská) nebo Kozimberské posvícení.

¹⁶ www.polednik.cz.

¹⁷ In: Z mého kraje (Pacovský kulturní a informační zpravodaj), číslo 9, ročník XXXVII., str. 21.

Jako obnovenou tradici lze označit Pacovský jarmark, který druhým rokem oživuje tradiční historické tržiště a přináší také bohatý doprovodný program. Zájem o takový typ akce byl značný, návštěvnost prvního ročníku dosáhla tisíc lidí. V roce 2012 se jarmark konal 18. srpna.

Specifickou akcí v Pacově je Den mikroregionu, který se pořádá již šestým rokem.

Přehled kulturních akcí je průběžně zveřejňován na stránkách Města Pacov <http://www.mestopacov.cz/kalendar> .

8. Základní charakteristika koncepce kultury

Řízení kultury je v kompetenci starosty, iniciační a poradní roli má kulturní komise.

Kulturní komise je koncipována jako poradní orgán rady města. Jednání zpravidla probíhají v neformálním prostředí, kde se na co nejméně oficiální rovině diskutuje na daná témata. Z diskuze se přijmou patřičné závěry. V aktuálním funkčním období byla komise oficiálně zřízena na 29. zasedání Rady města Pacov, konaného dne 21. 12. 2011.

Vznikla usnesením č. 212, které znělo: *Rada města souhlasí se zřízením kulturní komise s účinností od 1. 1. 2012 ve složení: předseda: Jan Kamír, členové: Jana Hrušková, Miroslav Šmilauer, Karel Drbal, Jitka Špačková, Jiří Šašek, Leona Stejskalová.*

V rámci struktury a kompetencí městského úřadu je řešena problematika památkové péče. Určeným odborem je Odbor životního prostředí a památkové péče, kde má památkovou péči v kompetenci jeden zaměstnanec.

Koncepce kultury nebo samostatný strategický dokument zaměřený na kulturu ve městě Pacově neexistuje. Cíle a vize rozvoje kulturní infrastruktury jsou formulovány politickou reprezentací prostřednictvím dotační politiky, komunikace s veřejností a také přípravou a realizací projektových záměrů (např. z evropských dotačních titulů).

Priority v kultuře

Strategii města je koncipována na bázi prioritních projektů, kterým by se město mělo věnovat. Proces diskuze nad prioritními projekty probíhá ve víceméně pravidelných obdobích v souvislosti s funkčním obdobím zastupitelstva. Jako podklad a pomocný nástroj pro rozhodování je využívána SWOT analýza.

Kultura a kulturní zařízení (sokolovna, kino)¹⁸

SILNÉ STRÁNKY (SOUČASNOST)	SLABÉ STRÁNKY (SOUČASNOST)
<ul style="list-style-type: none">➤ existence kulturních zařízení➤ aktivita spolků (vysoká úroveň spolkové činnosti)➤ kulturní tradice	<ul style="list-style-type: none">➤ nízká úroveň kvality a vybavení kulturních zařízení➤ nedostatečné využití kulturních zařízení➤ nízká úroveň propagace

¹⁸ Příklad SWOT analýzy pro obecnou oblast kultury - bez zřizovaných organizací a oblasti památkové péče (materiál poskytnutý starostou města)

<ul style="list-style-type: none"> ➤ existence kulturního střediska (existence personálního zázemí) ➤ přetrvávající zájem o živá vystoupení v kině (divadelní hry, nejrůznější show,...) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ slabá účast obyvatel na kulturních akcích ➤ nízká úroveň dramaturgie ➤ vysoké finanční nároky na provoz kulturních zařízení
<p style="text-align: center;">PŘÍLEŽITOSTI</p> <p style="text-align: center;">(BUDOUCNOST)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rekonstrukce a rozšíření (revitalizace) kulturních zařízení ➤ použití nových pracovních postupů ➤ využití kulturních zařízení pro spolkové a kulturní aktivity ➤ zlepšení propagace kulturních akcí ➤ zámek Pacov – kulturně společenské centrum, vhodné zapojení ➤ zvýšení (podpora) kreativity zaměstnanců kulturních zařízení ➤ zvyšování kvalifikace pracovníků v kulturní oblasti ➤ rozvoj kulturních programů pro všechny věkové kategorie ➤ vyšší prezentace a zapojení ZUŠ ➤ využití aktivity škol pro kulturu ➤ spolupráce škol s kulturními zařízeními ➤ podpora místních a regionálních kulturně společenských akcí se zaměřením na zachování stávajících (např.: Pacovský poledník, Kozimberské posvícení, Jetřichovské hudební slavnosti, koncerty Slavíka, Stražišťan a pod) a rozvoj dalších akcí (např.: Cimrman, využití jmen významných pacovských rodáků – Sova, Autengruber, apod.) 	<p style="text-align: center;">OHROŽENÍ</p> <p style="text-align: center;">(BUDOUCNOST)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vysoké provozní náklady kulturních zařízení ➤ nízká aktivita organizátorů ➤ nízká atraktivita - nízká návštěvnost ➤ nedostatečná propagace ➤ pasivita občanů ➤ nedostatek tahounů ➤ v souvislosti s nízkými průměrnými příjmy hrozí i do budoucna menší návštěvnost na akcích, kde se vybírá vstupné, především vyšší vstupné ➤ nízký zájem o promítání filmů v kině jako důsledek pokročilé techniky (TV, video, DVD, PC)

Důležitou roli v komunikaci města o stávajících a plánovaných projektech města směrem k veřejnosti hrají webové stránky města www.mestopacov.cz a Pacovský kulturní a informační zpravodaj „Z mého kraje“. Zpravodaj vychází jako měsíčník v nákladu 1400 výtisků. Tištěná verze stojí 10 Kč, k dispozici je plnohodnotná elektronická verze ke stažení

na <http://www.mestopacov.cz/mesicnik-z-meho-kraje>. Od září 2012 byla obnovena rubrika Informace z rady a zastupitelstva města Pacova, která má poukázat na důležitá témata. Ve zpravodaji se objevují informace o činnosti. Ve zpravodaji se informuje o nejrůznějších organizacích a jejich činnosti v průběhu roku. Jedná se o organizace města, ale i o ostatní subjekty. Zprávy o činnosti a proběhlých akcích plní také účel informování veřejnosti o tom, jak jsou v praktické rovině využívány prostředky z obecního rozpočtu.

Dlouhodobou veřejně deklarovanou prioritou města je podpora spolků, mezi nimi také těch kulturních. Město si váží práce dobrovolnických organizací a nekonkuruje jim v pořádání akcí kulturního života, naopak organizaci významných akcí města těmito subjekty podporuje.

Podpora ze strany města je jak přímá, tak nepřímá. Přímou podporou se rozumí zejména poskytování dotací z rozpočtu města. Město podporuje dotacemi akce spolků, nikoliv jejich provozní výdaje.

Nepřímá forma podpory ze strany města je dvojitá. Město může některé služby představitelům spolků nabízet za výhodných podmínek. Mezi takové nabídky patří propagace akcí prostřednictvím médií a propagačních kanálů města zdarma. Dále mohou pacovské spolky využívat zámecký sál zdarma.

Výjimečným způsobem podpory kulturních spolků je jejich zahrnutí do konceptu veřejného využívání Regionálního a kulturní společenské centra (zámku). V červnu 2010 byly dokončeny poslední práce na opravě severní části zámeckého areálu. Bývalé vojenské objekty hospodářského charakteru prošly kompletní rekonstrukcí a dočkaly se po letech důstojného využití. Kromě objektů bylo také upraveno severní nádvoří a související síťová infrastruktura (kanalizace apod.). Realizací těchto projektu byla opravena další významná část zámeckého areálu.

Právě tady byly přebudovány zcela nově tři klubovny pro spolkovou činnost s odpovídajícím zázemím jako je kuchyňka a sociální zařízení. K původním dvěma klubovnám v prostorách zámku přibýly nové prostory, celkem je tedy k dispozici pět kluboven.

Provozní výdaje kluboven jsou každoročně zahrnuty přímo do rozpočtu města a spolkům tudíž nevznikají žádné náklady spojené s provozem sídla pro vlastní aktivity. Zajištění dlouhodobého stabilního zázemí pro činnost ze strany města umožňuje dobrovolnickým občanským sdružením (spolkům) se zaměřit na samotnou práci, vytváření a realizaci kulturních projektů a akcí, připravovaných členy pro široký okruh spoluobčanů.

9. Dotační politika města v oblasti kultury

Rozpočet města na rok 2012

Město Pacov nevyhlašuje jednotlivé dotační programy. Priority pro přidělování dotací vycházejí z formulace priorit pro oblast kultury, jak bylo popsáno v předchozí kapitole. Dotační politika je provázanou součástí procesu tvorby rozpočtu. Zároveň je poskytování účelových dotací během kalendářního roku v kompetenci Rady města, případně Zastupitelstva města.

Zahrnutí dotace do rozpočtu města

Město v období tvorby vyzve neziskové organizace (spolky), aby sestavily požadavky na rozpočet obce – plánované akce na další rok. Návrhy procházejí celým procesem rozpočtování, až po schválení zastupitelstvem. Ve struktuře rozpočtu jsou uváděny jako mimořádné akce 2012.

Jedná se o zejména o § 3392 Zájmová činnost v kultuře - KD a § 3399 Záležitosti kultury, církví aj. V rozpočtu jsou zahrnuty např. akce Pacovský jarmark, Pacovský poledník a Den mikroregionu, nebo plánované akce včetně reprezentace obce pro PS Slavík, Soubor písní a tanců Trnávka a Stražišťan a Gymnázium Pacov. Rozmezí podpory pro tyto subjekty je od 5 do 65 tisíc.¹⁹

V paragrafech jsou zahrnuty i jednorázové dotace pro údržbu a opravy kulturních zařízení v Pacově a v obcích, spadajících pod správní působnost Pacova, příp. na akce těchto kulturních domů.

Účelové dotace poskytnuté městem během kalendářního roku

Během roku mohou občanská sdružení, humanitární organizace nebo jiné fyzické a právnické organizace působící v oblasti kultury požádat o poskytnutí dotace také. Většina žádostí je do 50 000 Kč, takže rozhodnutí o jejich přidělení je v kompetenci Rady města a může být řešeno při zasedáních rady a uveřejněno při publikování usnesení rady města na webu.²⁰ V praxi se jedná o podporu menších kulturních akcí (např. plesů, oslav výročí).

¹⁹ Podrobně [Rozpočet města pro rok 2012 schválený ZM dne 14. 3. 2012](#)

²⁰ Zákon 128/200 Sb. o obcích

Při obou dvou způsobech získání dotace je povinností příjemce dotaci řádně vyúčtovat a vyúčtování zaslat na finanční odbor MÚ.²¹

Financování organizací zřizovaných městem a prostor pro společné využívání organizacemi města a spolky

V části rozpočtu města Provozní výdaje 2012 jsou zahrnuty výdaje na organizace zřizované městem respektive prostory, které slouží dalším organizacím k užívání v celkové částce 4 692 500,- Kč:

§ 3314	Činnosti knihovnické	1 722 000,- Kč
§ 3315	Činnosti muzeí a galerií	1 547 000,- Kč
§ 3319	Záležitosti kultury jinde neuvedené - klubovny	186 500,- Kč
§ 3322	Zachování a obnova kulturních památek	1 224 000,- Kč
§ 3326	Pořízení, zachování a obnova hodnot kult.	13 000,- Kč
§ 3392	Zájmová činnost v kultuře - KD	3 236 000, - Kč

Je vhodné uvést, že v příjmové stránce rozpočtu se naopak příjmy z § 3314, § 3315 § 3392 nacházejí v nedaňových příjmech v souhrnné výši 693 120,- Kč.

Do mimořádných akcí 2012 se řadí i záměry, spojené se zřizovanými organizacemi města:

§ 3313	Filmová tvorba, kina	Projektová dokumentace úprava kina	100 000,- Kč
§ 3315	Činnosti muzeí a galerií	Restaurování	30 000,- Kč
		Odborná dokumentace sbírek	20 000,- Kč
		Pořady a výstavy	20 000,- Kč
		Propagace	50 000, - Kč
		Vydání sbírky A. Sovy	45 000,- Kč

²¹ <http://www.mestopacov.cz/mestsky-urad/odbor-financni/tiskopisy-financniho-odboru>

§ 3322	Zachování a obnova kulturních památek	Zámek RKS	1 600 000,- Kč
		Zámek – částka do celkové úvěrové částky na úvěru pro spoluúčast	2 400 000,- Kč
		Příspěvky vlastníkům objektů v MPZ Pacov a VPZ Zhoř – 5%	25 000,- Kč
		Sv. Barbora- příspěvek farnosti k dotaci	140 000,- Kč

Závěrem se můžeme pokusit vyčíslit, jaké procento celkových výdajů rozpočtu města zahrnuje kultura. V širším pojetí by se dalo do této oblasti zahrnout např. i základní umělecké školství.

V přímé podpoře na území samotného města Pacova se jedná o nejméně 8,86 %.

10. Město Pacov a další dotační programy

Zámek Pacov je od roku 1958 zapsán ve státním seznamu jako nemovitá kulturní památka pod číslem 16898/3–3186. Posledním uživatelem objektu byla armáda, která ho opustila v roce 1992. Zámek byl v r. 1997 převeden do majetku města. Stavební práce v objektu byly zahájeny na konci 90. let.²² Postupně bylo zpracováno několik projektových dokumentací, přičemž každá řešila úpravy dílčí části objektu. V jižním křídle a v jižní části západního křídla (v 1.NP a ve 2.NP) byly provedeny částečné úpravy pro městskou knihovnu (projekt z roku 1998). Práce však byly pozastaveny pro nedostatek finančních prostředků. Ve východní části jižního křídla jsou v 1.NP situovány klubovny pro zájmovou činnost (projekt z roku 2001). V severním křídle jsou nové kanceláře Městského úřadu Pacov (projekt z roku 2002).

V období 2009–2011 došlo ke stavebním úpravám jižního a západního křídla.²³ Architektonické řešení a začlenění stavby do území se nezměnilo. Jednalo se pouze o stavební úpravy stávajícího objektu, které se v převážné většině týkaly vnitřních částí objektu bez zásadních změn dispozice. Tato akce byla rozdělena na 3 stavební objekty: budovu zámku, obnova vstupu a dopravní řešení. Slavnostní otevření zámku po dokončené rekonstrukci proběhlo 17. 11. 2011.

Poskytovatelem dotace projektu Zámek Pacov – regionální kulturní a společenské centrum byla Regionální rada regionu soudržnosti Jihovýchod v rámci programu Regionální operační program Jihovýchod, oblast podpory 3.2, Rozvoj regionálních středisek. Stavba byla zahájena 27. 1. 2009 a dokončena 28. 2. 2012.

Celkové náklady vč. DPH: 58 758 161,- Kč

Vlastní zdroje města vč. DPH: 17 808 423,- Kč

Dotace vč. DPH: 40 949 738,- Kč

Přeměna nového společenského centra města k jeho plnému využití zahrnovala několik dalších projektů úpravy celého zámeckého areálu.

První provázanou etapou byly úpravy prostoru u hospodářských budov. Předmětem této akce byla úprava plochy veřejného prostoru, který se nachází mezi nově zrekonstruovaným horním nádvořím zámku a zámeckým parkem. Tato plocha byla ve velmi špatném technickém stavu a stávající povrchy (betonové panely, výlezy a výdechy bunkru, schodiště) byly zcela neadekvátní prostoru zámku jako kulturní památky. Poskytovatelem dotace byl Státní

²² Podrobněji ke stavebnímu vývoji po roce 1989 <http://zamekpacov.cz/cs/s/zamek-pacov/stavebni-vyvoj-po-roce-1989>

²³ <http://www.zamekpacov.cz/cs/s/zamek-pacov>

zemědělský intervenční fond prostřednictvím Via rustica o. s. v rámci programu Program rozvoje venkova ČR v rámci osy IV. Leader. Stavební fáze byla zahájena 1. 6. 2011 a dokončena 30. 9. 2011.

Celkové náklady vč. DPH: 867 037,- Kč

Vlastní zdroje města vč. DPH: 472 037,- Kč

Dotace vč. DPH: 395 000,- Kč

Nezastupitelnou roli v rozvoji města v oblasti kultury a kulturní infrastruktury mají programy Evropské unie (strukturální fondy), ale bez úspěšného čerpání prostředků ze státního rozpočtu by celkový koncept regionálního a společenského centra s novou koncentrací veřejných kulturních služeb nemohl být komplexně završen.

Z programu Ministerstva pro místní rozvoj Podpora úprav bývalých vojenských areálů k obecnímu využití²⁴ byla financována jako samostatná etapa obnova hospodářských budov, která zahrnovala také důkladnou rekonstrukci a vybavení kluboven spolků. Stavba byla zahájena 15. 9. 2009 a dokončena 31. 5. 2010.

Předmětem této akce bylo provedení stavebních úprav hospodářských objektů v severovýchodní části areálu zámku v Pacově a provedení nové kamenné dlažby na severním nádvoří zámku. Kromě části s klubovny místních spolků a zájmových sdružení se v budově nacházejí garáže a sklady.

Celkové náklady vč. DPH: 10 265 399,- Kč

Vlastní zdroje města vč. DPH: 2 265 399,- Kč

Dotace vč. DPH: 8 000 000,- Kč

O stejného poskytovatele dotace, ale z programu Podpora revitalizace bývalých vojenských areálů byl podpořen projekt revitalizace bývalého vojenského autoparku s plánovaným využitím pro školky, spolky a veřejnost. Stavba byla zahájena 15. 9. 2011 a dokončena 31. 12. 2011. Tento prostor, rekonstruovaný jako poslední, nabízí nové možnosti pro pořádání rozmanitých akcí či může fungovat jako zázemí pro akce, konající se na zámku či v jeho blízkosti.

²⁴ Ze stejného programu byly v letech 2008 – 2009 provedeny Stavební úpravy bývalé vojenské haly a oprava oplocení bývalého vojenského dvora.

Celkové náklady vč. DPH: 10 138 844,- Kč
 Vlastní zdroje vč. DPH: 2 534 711,- Kč
 Dotace vč. DPH: 7 604 133,- Kč

Dotační programy Kraje Vysočina jsou také zdrojem finančních prostředků pro město Pacov. V následující tabulce je možné sledovat vývoj čerpání z dotačních programů kraje, včetně mimorozpočtového Fondu Vysočiny v delším časovém období:²⁵

KČ	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Celkem
Fond Vysočiny	535 000	890 750	1 606 534	1 749 429	1 130 765	1 592 460	1 610 784	1 416 342	523 000	11 055 064
Program obnovy kult. památek			300 000	99 075		7 639			30 000	436 714
Územní dokumentace obcí						137 500				137 500
Ochrana obecního majetku							31 617			31 617
Opravy a údržba vál. hrobů							15 000			15 000
Výstavba a obnova vodovodů							2 138 600			2 138 600
Celkem	535 000	890 750	1 906 534	1 848 504	1 130 765	1 737 599	3 796 001	1 416 342	553 000	13 814 495

Úspěšnost podpory projektů z Kraje Vysočina není rovnoměrná.²⁶ V rámci Fondu Vysočiny v programu Památkově chráněná území nebyla v roce 2010 přidělena dotace na projekt Obnova sokolovny v Pacově, ale v roce 2012 bylo město ve stejném programu úspěšné ve s projektem Obnova a oprava budovy ZŠ Pacov náměstí. Kolísavá v průběhu let je i podpora v oblasti kulturních akcí. Např. dvanáctý ročník Pacovského poledníku v roce 2012 nezískal dotaci z Fondu Vysočiny v programu Regionální kultura, zatímco jiné akce pořádané v Pacově (Den mikroregionu, Pacovský jarmark) byly podpořeny.

Je zřejmé, že dotace od kraje nejsou kontinuálním, stabilním a hlavním zdrojem pro rozvoj oblasti kultury pro město Pacov. Město pro realizaci dlouhodobých záměrů a priorit využívá principy vícezdrojového financování projektů.

²⁵ <http://analytika.kr-vysocina.cz/index.php?strana=DOTACE>

²⁶ <http://extranet.kr-vysocina.cz/fv/index.php?typ=vyh>

11. Shrnutí

Město Pacov je příkladem města, které úspěšně provedlo revitalizaci centra města. Kvůli správě a hospodaření předchozích vlastníků vznikl na místě zámku a zámeckého areálu tzv. brownfield. Dát místu novou tvář a využití v souladu s potřebami města a jeho občanů se podařilo prostřednictvím celé řady projektů. Nejvýznamnějším z nich byl projekt Zámek Pacov – regionální kulturní a společenské centrum.

Realizací projektu byla zásadně proměněna kulturní infrastruktura města. Byly přestěhovány organizace zřizované městem a vytvořeny zcela nové prostory a možnosti pro kulturní život a pořádání akcí subjekty v oblasti kultury.

Silnou stránkou města (resp. jeho vedení) je právě schopnost formulovat dlouhodobé projektové záměry, zpracovávat žádosti na podporu a úspěšně čerpat z dotací evropských, státních a krajských. Znamená to, že město muselo do realizace těchto projektů vložit nemalé úsilí a hlavně vlastní zdroje jako spolufinancování.

Výjimečný vztah je mezi městem a spolky, které ve městě působí. Podpora města je přímá (finanční) a nepřímá. Nepřímá podpora zahrnuje poskytování lepších materiálních a technických podmínek pro činnost sdružení v kultuře, propagační podporu a morální záštitu. Prostor pro kulturní spolky a jejich aktivity vč. kluboven je přímo součástí konceptu regionálního a společenského centra. Důsledkem partnerského vztahu města a spolků je fakt, že významné akce ve městě jako je např. Pacovský poledník pořádají jako pořadatelé právě občanská sdružení.

Problémem, který je řešen v současné době, je provoz kina v souvislosti s jeho technickým stavem a prostorovým uspořádáním. Kino není připraveno na přechod na digitální projekce obraz a zvuku. Nabídka filmových představení je tedy značně omezená a bude se stále zmenšovat.

Překážkou rozvoje cestovního ruchu je omezená kapacita a charakter ubytovacích zařízení, které jsou nastaveny spíše na nízkonákladovou individuální turistiku. Vzhledem k charakteru a krásám krajiny a nezatíženému životnímu prostředí by mohlo město využívat větší potenciál pro turismus.

Nabídka veřejných služeb kultury v Pacově je dostatečná. Cílem je tedy se zaměřit na udržitelnost, dostupnost a atraktivitu pro diváky a návštěvníky. U služeb, které se nově ustanovily nebo prošly zásadní proměnou, je nutnou investicí investice do propagace.

ČÁST II - VLČNOV

1. Obecně o obci Vlčnov a její stručná historie²⁷

Obec Vlčnov se nachází ve Zlínském kraji na posledních výběžcích Bílých Karpat. Leží uprostřed kotliny, sklánějící se ze všech stran do údolí Vlčnovského potoka, zhruba 5 km jihozápadně od Uherského Brodu. Nejvyšším bodem obce je Černá Hora, která má nadmořskou výšku 364 m. K 31. 12. 2011 zde žilo 3048 obyvatel.

Název obce pochází z období, kdy Vlčnov byl ještě osadou a často se v jejím blízkém okolí ukazovaly smečky vlků. Obci se začalo říkat Vlčice Nové, což bylo později zkráceno na Vlčnov. První dochované zmínky o obci pocházejí již z 3. března 1264, i když počátky jejího vzniku sahají pravděpodobně až do 10. století. Obec byla od 13. století v držení pánů z Riesenburka, kteří zde vlastnili tvrz. Díky tomu, že byl Vlčnov střediskem tzv. „lucké provincie“, zaujímal v té době dominantní postavení. Později byl markraběcím lénem, které markrabí Jošt udělil pánům z Kravař. V pohusitské době si postavení upevnil Burian z Vlčnova, který získal nejen statky, ale i určitý politický respekt. Zakoupil totiž v roce 1449 hrad Světlov, který se stal po Vlčnově jeho rodinným sídlem. Tento významný rod se ještě v polovině 16. století, ačkoliv už Vlčnov dávno nevladl, psal s přídomkem "z Vlčnova". V roce 1506 získal Vlčnov od Buriana Jan z Kunovic. Osudy obce se tím spojují s Uherským Brodem, sídlem kunovických feudálů. Vlčnov tak ztratil svoji určitou prioritu a stal se pouze řadovou obcí panství. Roku 1611 koupil celé panství, a tím i Vlčnov, Oldřich z Kounic za 153.000 zlatých. Kounicové obec vlastnili a byli s ní úzce spjati až do našeho století.

V polovině 17. století zde došlo k velkému rozvoji vinohradnictví. Celková rozloha obdělávaných i pustých vinohradů činila cca 95 ha. Na místě zpustlých vinohradů tzv. „Myší hory“ (dnes zvané Myšince) byl vysazen les, který pokryl celé temeno kopce. Na počátku 20. století zde nechal postavit majitel panství JUDr. Václav Kounic dominantní budovu záměčku. Tento záměček (zvaný Pepčín) vévodil celému kraji až do roku 1981, kdy byl zbořen.

Do života obyvatel Vlčnova zasáhla i 1. světová válka. V letech 1914 - 1918 odešlo na frontu 409 Vlčnovjanů, z nichž se bohužel 58 nevrátilo domů. Druhá světová válka si vyžádala oběti 14 občanů, a to ať už popravených, nezvěstných nebo umučených v koncentračních táborech. Od války pak v obci došlo k mnoha změnám, které ji formovaly do dnešní podoby – moderní obce s řadou památek lidové architektury, bohatými folklorními tradicemi, zvyklostmi, rozvíjející se obchodní a podnikatelskou činností, dobrým vínem a nezapomenutelnými Vlčnovskými vdolečky. Vlčnov je však v současnosti znám především tradicí jízdy králů,

²⁷ Zdroje týkající se historie Vlčnova: <http://www.vychodni-morava.cz/lokalita/424/vlcnov> ; <http://czech.republic.cz/tmp/dokumenty/7446.pdf> ; <http://vychodnislovacko.eu/vlcnov/>

kteřá byla dne 27. listopadu 2011 zapsána do Reprezentativního seznamu nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO.

Územní členění

Lokalizace

- Území obce: Vlčnov
- Správní obvod 2: Uherský Brod
- Správní obvod 3: Uherský Brod
- Území NUTS 4: Okres Uherské Hradiště
- Území NUTS 3: Zlínský kraj
- Území NUTS 2: Střední Morava
- Turistická oblast: 35 Slovácko
- Turistický region: Jižní Morava

Vlčnov je členem těchto sdružení a organizací:

- **Mikroregion Východní Slovácko,**
- **Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezka,**
- **Sdružení místních samospráv,**
- **ICCN - INTER-CITY INTANGIBLE CULTURAL COOPERATION NETWORK**
- **Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska**

Mikroregion Východní Slovácko²⁸ – sdružení obcí založené v roce 2005 za účelem vzniku nového mikroregionu. Jeho členy jsou tyto obce: Bánov, Bystřice pod Lopeníkem, Korytná, Nivnice, Suchá Loz a Vlčnov. Mikroregion byl založen s cílem podporovat podmínky pro rozvoj turistiky a zajistit rekreační složku infrastruktury regionu. Prioritou je zviditelnění regionu. Jedním z prvních projektů bylo vytvoření informační soustavy, která protkává jednotlivé obce a proniká i do krajiny ve formě naučných stezek a cyklostezek. V rámci propagace mikroregionu jsou vydávány pohlednice, publikace, které doplňují upomínkové předměty.

²⁸ <http://vyhodnislovacko.eu/>

Přírodní zajímavosti

Vlčnov a jeho okolí je zajímavé také z přírodovědného hlediska. Na katastru obce se nachází dvě přírodní rezervace - Kovářův žleb a Vlčnovský háj.

Přírodní rezervace **Kovářův žleb**²⁹ se nachází v Hlucké pahorkatině na svazích kóty Myšince (353 m n. m.) v nadmořské výšce 240 až 300 m, na severním okraji obce Vlčnov. Je tvořena travnatými a křovinatými stráněmi. Jedná se o výjimečnou lokalitu s výskytem vzácných teplomilných druhů rostlin a živočichů, kdysi typických pro stepní zónu Bílých Karpat. Rezervace je také cennou ukázkou historické krajiny vytvořené citlivým hospodařením člověka. Rezervace je vzácná i tím, že se v ní vyskytují kriticky ohrožené druhy rostlin.

Přírodní rezervace **Vlčnovský háj**³⁰ představuje karpatskou dubohabřinu s bohatým bylinným patrem a výskytem chráněných druhů rostlin i živočichů. Nachází se ve Vlčnovské pahorkatině asi 1 km jihovýchodně od Vlčnova, v nadmořské výšce 280 až 350 m. Přírodní rezervaci Vlčnovský háj (32 ha) tvoří dubová bučina s bohatým bylinným patrem s výskytem chráněných druhů živočichů a rostlin, ležící jeden kilometr jihovýchodně od obce Vlčnov. Jedná se o bohatou lokalitu ladoňky dvoulisté.

²⁹ Vyhlášeno 14.1.1956 jako chráněné botanické naleziště Kovářův žleb na výměře 0,2 ha, přehlášeno na SPR Kovářův žleb Výnosem MK ČSR ze dne 29.11. 1988 a jako PR Kovářův žleb nařízením Okresního úřadu v Uherském Hradišti ze dne 18.12. 1997. Evidenční kód ÚSOP: 192. Kategorie IUCN: řízená rezervace. Celková výměra: 7,2565 ha. [online], [citováno 29. 10.2012], Dostupný z www:<http://nature.hyperlink.cz/uh/Kovaruv_zleb.htm

³⁰ Zřízeno vyhláškou Ministerstva kultury ČSR ze dne 18. 7. 1955 jako SPR Vlčnovský háj o výměře 29,8662 ha, naposledy přehlášeno nařízením Okresního úřadu Uherské Hradiště č. 11/2002 ze dne 20. 5. 2002. Evidenční kód ÚSOP: 511. Kategorie IUCN: řízená rezervace. Celková výměra: 31,9719 ha. [online], [citováno 29. 10.2012], Dostupný z www:< http://nature.hyperlink.cz/uh/Vlcnovsky_haj.htm

2. Základní charakteristika obce³¹

Vlčnov se nachází ve Zlínském kraji, který na jihozápadě sousedí s Jihomoravským krajem, na severozápadě s Olomouckým krajem, na severu s Moravskoslezským krajem a na východě s Žilinským a Trenčinským krajem (Slovenská republika). Území kraje je vymezeno okresy Zlín, Vsetín, Kroměříž a Uherské Hradiště. Rozlohou 3 964 km² je kraj čtvrtým nejmenším krajem v ČR. Ve Zlínském kraji se nalézá 305 obcí, z toho 13 obcí s rozšířenou působností. 30 obcí má statut města. Hustota zalidnění 149 obyvatel/km² výrazně převyšuje republikový průměr. Nejvyšší zalidněnost je v okrese Zlín (186 obyvatel/km²) a nejnižší v okrese Vsetín (127 obyvatel/km²). Sídlním městem kraje je statutární město Zlín. K 1. 1. 2012 žilo ve Zlínském kraji 589.030 obyvatel.

V okrese Uherské Hradiště, na jehož území se nalézá Vlčnov, je 78 obcí, z toho 7 má statut města a 3 mají statut městysu. Rozlohou 991 km² je druhým nejmenším okresem Zlínského kraje. Pokrývá 25 % jeho území. Na 1 km² připadá 145,5 obyvatel, což je o 12 osob více, než činí republikový údaj. K 1. 1. 2012 zde žilo 143 814 obyvatel.

Obec Vlčnov se rozkládá na území o katastrální výměře 2130 ha. Hustota zalidnění činí 142 obyvatel na 1 km².

Počet obyvatel, věková struktura, počet produktivního obyvatelstva, počet nezaměstnaných

Vývoj počtu obyvatel Vlčnova v letech 2000 - 2011

Rok	Stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový	Stav 31.12.
2000	3 043	27	33	33	33	-6	-	-6	3 037
2001	3 022	22	30	38	37	-8	1	-7	3 015
2002	3 015	21	36	65	36	-15	29	14	3 029
2003	3 029	18	29	47	28	-11	19	8	3 037
2004	3 037	15	31	43	44	-16	-1	-17	3 020
2005	3 020	31	38	53	39	-7	14	7	3 027
2006	3 027	21	26	66	61	-5	5	-	3 027
2007	3 027	30	38	52	38	-8	14	6	3 033
2008	3 033	34	42	41	25	-8	16	8	3 041
2009	3 041	33	30	56	21	3	35	38	3 079
2010	3 079	26	27	37	38	-1	-1	-2	3 077
2011	3 057	35	29	25	40	6	-15	-9	3 048

³¹ Zdroj: ČSÚ

Sňatky, rozvody, potraty v letech 2000 - 2011

Rok	Sňatky	Rozvody	Potraty
2000	11	3	12
2001	13	3	9
2002	9	3	8
2003	10	7	9
2004	17	6	7
2005	14	5	11
2006	14	4	9
2007	7	7	7
2008	13	1	10
2009	13	6	9
2010	16	5	8
2011	12	4	10

Zdroj: ČSÚ

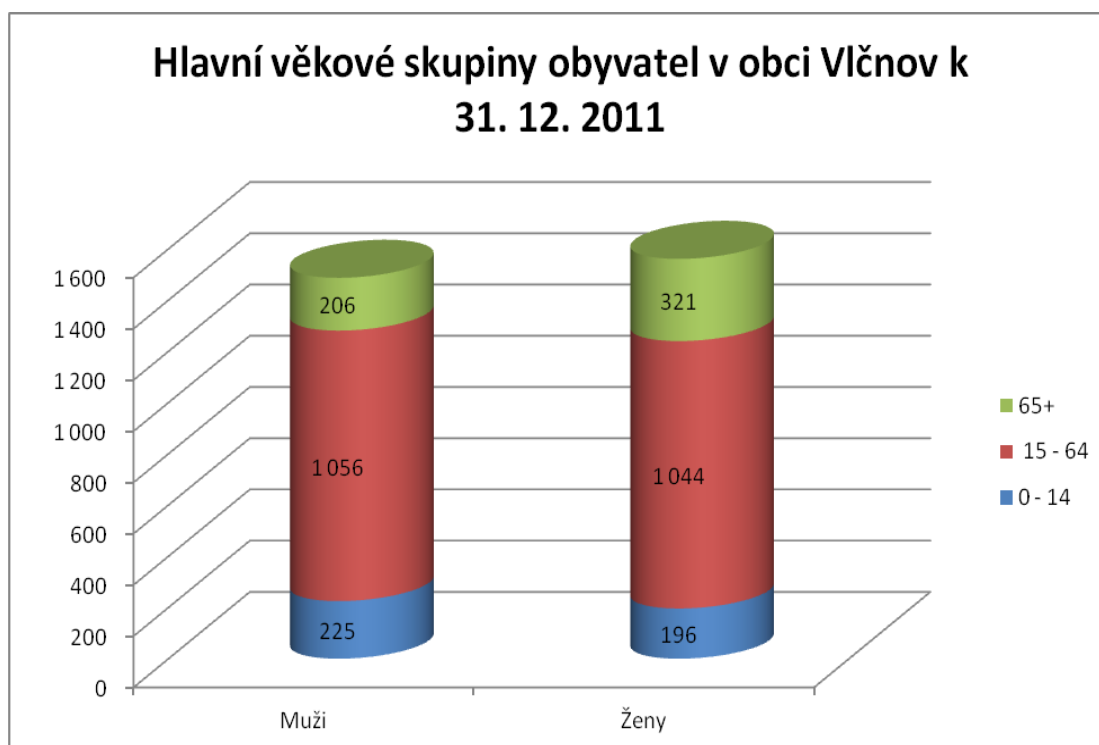
Dle údajů ČSÚ žilo ve Vlčnově k 31. 12. 2011 3048 obyvatel. Z výše uvedených tabulek je zřejmé, že se počet obyvatel Vlčnova příliš nemění. Průměrný počet obyvatel za posledních dvanáct let činí 3039 obyvatel. Ani ostatní sledované údaje nevykazují výrazné výkyvy.

Hlavní věkové skupiny v obci Vlčnov k 31. 12. 2011

Pohlaví	Stav k	Věková skupina			Průměrný věk	Index stáří (65+/0-14)
	31.12.2011	0 - 14	15 - 64	65+		
Muži	1 487	225	1 056	206	39,6	91,6
Ženy	1 561	196	1 044	321	42,8	163,8
Obě pohl.	3 048	421	2 100	527	41,2	125,2

Zdroj: ČSÚ

Z celkového počtu 3048 obyvatel, je 1487 mužů a 1561 žen. Nejvíce obyvatel je ve věkové skupině 15 – 64 let. I v této skupině se jedná o vyrovnaný poměr mužů a žen. Průměrný věk obyvatel obce činí 41,2 roky. Pokud se zaměříme na počet obyvatel dle pohlaví, zjistíme, že ve skupině 0-14 let je o 29 chlapců více než dívek. Ve věkové skupině 15 – 64 je o 12 mužů více než žen. Ale ve skupině 65+ dochází k obrácení poměru. V této skupině je o 115 žen více než mužů.

Počet nezaměstnaných

Počet uchazečů o práci a míra nezaměstnanosti v obci Vlčnov v letech 2008 – 2010³²:

Obec	Rok	Nezaměstnaní více než 12 měsíců	Míra registrované nezaměstnanosti (%)	Nezaměstnaní do 3 měsíců	Počet uchazečů o práci - celkem
Vlčnov	2008	27	5,8	-	81
	2009	21	10,2	49	141
	2010	39	10,72	47	149

³² Český statistický úřad. [online], [citováno 26. 10. 2012] Dostupný z www: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=null&cislatab=AGTPR6010PU_OB1.179&voa=tabulka&go_zobraz=1&verze=0&aktualizuj=Aktualizovat#pozn2.

Obec	Rok	Nezaměstnaní více než 3 měsíce až 6 měsíců	Nezaměstnaní více než 6 měsíců až 9 měsíců	Nezaměstnaní více než 9 měsíců až 12 měsíců	Počet uchazečů na 1 volné místo
Vlčnov	2008	-	31	-	-
	2009	32	31	8	141
	2010	29	21	13	149

Zdroj: ČSÚ

V roce 2010 byla míra registrované nezaměstnanosti³³ 10,72%. Celkem se o práci ucházelo 149 obyvatel Vlčnova. Nejlépe se jim dařilo najít novou práci v časovém horizontu 9 - 12 měsíců. Nejméně úspěšní byli lidé, kteří byli nezaměstnaní do 3 měsíců nebo naopak déle než 12 měsíců. Míra nezaměstnanosti na Uherskobrodsku v září 2012 činila 8,5%.

³³ Míra registrované nezaměstnanosti vyjadřuje podíl počtu nezaměstnaných registrovaných úřady práce na disponibilní pracovní síle (v procentech), kde číselník a jmenovatel jsou ukazatele konstruované podle následujících algoritmů:

Číselník: přesná evidence registrovaných, neumístěných uchazečů o zaměstnání, vedená místně příslušnými úřady práce dle trvalého bydliště uchazeče.

Jmenovatel: počet zaměstnaných v NH s jediným nebo hlavním zaměstnáním podle výsledků výběrového šetření pracovních sil (klouzávy průměr posledních čtyř čtvrtletí) + počet registrovaných neumístěných uchazečů o zaměstnání ve stejném období (klouzávy roční průměr).

3. Základní charakteristika školství

Základní škola a mateřská škola

Historie školství ve Vlčnově sahá až do roku 1771, kdy obec zbudovala za účelem vzdělávání chatrč z hlíny pokrytou dochem. V předešlých letech se vyučovalo na obecní radnici, náplní učiva však byly jen základy katolické nauky. V roce 1861 obec za finanční pomoci statkáře hraběte Albrechta Kounice přestavěla školní chatrč na jednopatrový dům s dvěma třídami a přestalo tak jednotřídní vyučování. V dalších letech bylo přistavěno ještě jedno patro a došlo ke zvýšení počtu tříd.

V současné době obec zřizuje příspěvkovou organizaci Základní škola a Mateřská škola Vlčnov.

Základní údaje o škole a jejích součástech ve školním roce 2010 -2011³⁴:

	Počet tříd	Počet žáků/děti	Počet žáků na třídu	Přepočtený počet pedag. pracovníků	Počet žáků na pedag. úvazek
1. stupeň	6	108	18	7,2	15
2. stupeň	5	88	17,6	7,9	11,1
MŠ	4	112	28	8,7	12,9
ŠD	2	40	20	1,6	25
ŠJ	xx	278	xx	xx	xx

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti školy 2010 – 2011

Škola zajišťuje ve školním roce 2012 – 2013 výuku pro 120 žáků 1. stupně a 88 žáků 2. stupně. Nabízí svým žákům velké množství zájmových kroužků od výuky jazyků, sportovní vyžití až po zájmové umělecké a kulturní vzdělávání. Jsou to: folklorní kroužek, dramatický kroužek, výtvarný kroužek, moderní tance, keramický kroužek, knihovnický kroužek.

³⁴ Základní škola a Mateřská škola Vlčnov: *Výroční zpráva o činnosti školy 2010 – 2011*. [online], [citováno 16. 10. 2012], Základní škola a Mateřská škola Vlčnov, Vlčnov 2011. Dostupný z [www: < http://www.zsvlcnov.cz/dokumenty.html](http://www.zsvlcnov.cz/dokumenty.html), str. 3.

4. Charakteristika ubytovacích zařízení

Struktura návštěvníků

Návštěvníci Vlčnova se mohou ubytovat v penzionu Koníček. Je to rodinný penzion s pizzerií, který má kapacitu 50 míst. Penzion nabízí ubytování ve třech dvoulůžkových pokojích s přistýlkami. Nachází se u místního kostela.

Druhou možností, kde se ubytovat, je ubytovna Na Stadioně. Ubytování je určeno spíše nenáročným klientům. Kapacita ubytovny je 30 lůžek. Další možností je ubytování v okolních obcích či v nedalekém Uherském Brodě.

5. Organizace zřizované obcí v oblasti kultury

V oblasti kultury zřizuje obec příspěvkovou organizaci **Klub sportu a kultury Vlčnov** (KSK). Historie této organizace sahá až do roku 1977, kdy byl klub 9. ledna slavnostně otevřen. „Mottem stavby bylo "Vlčnovjané sobě a svým dětem", a toto poslání naplnil a stále naplňuje klub beze zbytku. Je obdivuhodné, že stavba, tehdy v akci Z v hodnotě 12 milionů, neměla žádného stálého dodavatele a řídila ji technická komise jmenované tehdejším Národním výborem. Většina občanů Vlčnova zde zdarma odpracovala 200 i více hodin a celkem bylo na stavbě odpracováno 90 tisíc brigádnických hodin.“³⁵ Budova KSK je situována ve středu obce.

Organizace byla zřízena za účelem zajišťování, rozvoje a podpory kulturních, sportovních a dalších veřejně prospěšných aktivit. Tyto aktivity zahrnují zejména organizaci Jízdy králů, vzdělávací akce pro občany a organizace, dále školící činnosti a zprostředkování kulturních, sportovních a podobných akcí. Klub sportu a kultury má 4 zaměstnance (ředitelka, účetní, správce, uklízečka).

Škála aktivit, které KSK zajišťuje je opravdu široká. Důkazem toho je vymezení předmětu činnosti organizace v její Zřizovací listině³⁶:

- a) zajišťování kulturních služeb ve všech oblastech hudebního, výtvarného, dramatického umění a podobných aktivit, zejména vlastní a převzaté agenturní programy včetně výchovných koncertů a pořadů pro děti,
- b) zajišťování sportovních aktivit, soutěží a organizace Memoriálu Karla Prehlika,
- c) zajišťování přednáškové a vzdělávací činnosti, organizace výukových kurzů,
- d) pořádání společenských zábav, plesů, diskoték a podobných akcí,
- e) propagace obce,
- f) péče o tradiční kulturní a společenské hodnoty obce, organizace Jízdy králů, organizační pomoc při zajišťování přehlídek, soutěží a festivalů,
- g) zajišťování výstavní a muzejní činnosti a s tím související shromažďování artefaktů a jejich kompletní dokumentace,
- h) zajišťování regionální publikační činnosti, vydávání odborných metodických, informativních a dokumentačních publikací k Jízdě králů, katalogů a dalších propagačních materiálů jednotlivých souborů a aktivit,
- i) vytváření podmínek pro činnost kulturních a společenských spolků a uskupení,
- j) zabezpečování provozu tělocvičny, a to přednostně pro potřeby škol a školských zařízení, tělovýchovných spolků a ostatních občanů obce Vlčnova,
- k) zabezpečení provozu posilovny, která se nachází v nebytových prostorách Hasičské zbrojnice v budově čp. 54, v obci Vlčnov,

³⁵ Více informací o KSK na: <http://jizdakralu.vlcnov.cz/page.php?pid=3203>

³⁶ Zřizovací listina KSK byla schválena usnesením zastupitelstva obce Vlčnov č. 7 ze dne 9. 7. 2004.

- l) správa a provozování zařízení za účelem poskytování krátkodobých pronájmů (nejvýše 30dnů) speciálně k tomu určených a vybavených nebytových prostor a s tím spojených kulturních, organizačních a technických služeb,
- m) zajištění provozu Turistického informačního centra s prodejnou propagačního materiálu a dárků a zajišťování průvodcovské služby,
- n) sbírání, nakupování, oprava a výroba krojových součástí pro soubory a budování půjčovny krojů pro veřejnost za úplatu,
- o) správa nemovitostí ve vlastnictví zřizovatele:
 1. Budova KSK, Vlčnov čp. 186
 2. Sociální buňky WC 3 ks u KSK
 3. Posilovna v hasičské zbrojnici čp. 54

V Klubu sportu a kultury se konají plesy, taneční zábavy, výstavy a folklorní vystoupení, koncerty, předvánoční trhy a další společenské a kulturní akce. V prostorách klubu také nacvičují taneční a hudební soubory³⁷. Folklorní soubory Vlčnovjan, Vlčnovjánek, Čerešničky, Mužský sbor Vlčnov, ženský sbor Vlčnovské budovalé umělkyně a cimbálová muzika Durancija pracují přímo pod Klubem, který je zřizuje. Základní škola využívá velký sál pro hodiny tělesné výchovy, kroužek gymnastiky a pohybových her. V klubu trénují všechny sportovní oddíly (organizačně patří pod TJ nebo pod Sokol) – jsou to např.: oddíly fotbalu, nohejbalu a volejbalu, mladí hasiči, šachisté atd. V klubovnách se schází místní spolky, konají se zde volby, zasedá obecní zastupitelstvo, Společnost Jízdy králů a výbor klubu. Všechny soubory, spolky a oddíly trénují a zkouší v prostorách Klubu zdarma.

KSK podporuje soubory, které zřizuje, ještě navíc tím, že vyplácí mzdu vedoucím souborům (800,- Kč za měsíc), cimbálovým muzikám poskytuje zdarma k užívání 3 cimbály a 2 basy. Dále souborům hradí jejich náklady, jako např. autobusové dopravy na vystoupení mimo Vlčnov. KSK také poskytuje prostory a všechny další podmínky a zabezpečení, služby pro jejich koncerty či pořady zdarma. Jedná se např. o honoráře a cestovní náklady pro hostující účinkující, moderátory, ozvučení, občerstvení apod. Tyto náklady však Klub nehradí jen ze svých zdrojů. Soubory si na ně přispívají samy prostřednictvím své činnosti - např. honoráři za vystoupení apod. Také si sami aktivně vyhledávají sponzory, aby pokryly náklady na vydání CD apod. Všechny soubory, které KSK zřizuje, vystupují na akcích pořádaných KSK bez nároku na honorář.

Klub sportu a kultury dále provozuje Turistické informační centrum pro Východní Slovácko a Galerii na Měšťance. Dále spravuje památkové domy čp. 65 a čp. 398 – Slováckou jizbu (majetek obce). Organizace rovněž zajišťuje průvodcovské služby v těchto objektech. Pouze

³⁷ Více o hudebních a tanečních souborech v kapitole 6. Další subjekty poskytující veřejné kulturní služby.

v případě konání Jízdy králů si organizace externě najímá průvodce. KSK také provozuje půjčovnu krojů, ve které je možné si za poplatek zapůjčit veškeré krojové součástky, ale i kompletní ženské, mužské, dětské vlčnovské kroje a samozřejmě také kroje pro ročník Jízdy králů. Folklorním souborům KSK půjčuje krojové vybavení zdarma a v případě vystoupení jim kroje připravuje (úpravy, žehlení).

Jak bylo výše zmíněno, KSK zajišťuje provoz **Turistického informačního centra pro Východní Slovácko**³⁸. Centrum sídlí v budově KSK. Nabízí turistům informace o obci Vlčnov, regionu Východní Slovácko a o jeho okolí. Dále jsou zde k dispozici materiály k Jízdě králů a centrum také zajišťuje předprodej vstupenek na kulturní akce. Rovněž se zde prodávají suvenýry z Moravského Slovácka, publikace věnované historii Vlčnova, kalendáře, pohlednice, pamětní listy, keramika, panenky ze šustí a mnoho dalšího.

Turistům centrum nabízí zajištění ochutnávky nejen místních odrůd vín v památkové rezervaci Vlčnovské budy a ubytování přímo ve Vlčnově. Do nabídky centra dále patří i zpoplatněný přístup k internetu, tiskové a kopírovací služby, fax a skenování.

Klub také provozuje **Galerii na Měšťance**. Galerie byla otevřena v květnu 2005 při příležitosti Jízdy králů. Nachází se v prvním patře staré školy – Měšťanky. Tento objekt je majetkem obce, na jejíž popud byla galerie založena. Ve Vlčnově do té doby chyběly reprezentativní prostory, kde by se konaly výstavy ale i komorní vystoupení souborů a muzik. Vstupné v galerii je dobrovolné. Výstavy a akce v galerii jsou primárně zaměřeny na témata spojená s folklorem a tradicemi tohoto regionu. Ve všední dny zajišťují průvodcovské služby v galerii zaměstnanci KSK. O nedělích je provoz galerie zajištěn externě dojednanou službou.

Plán výstav - 2. polovina roku 2012 – 2013

25. 5. - 23. 9. 2012	Nominace jízdy králů do UNESCO
1. 10. - 31. 10. 2012	Rezbáři z Oravy
11. 11. - 9. 12. 2012	Pavel Procházka – ilustrace a další tvorba
14. 12. - 20. 1. 2013	Umělecký svět Brandysových
1. 2. - 31. 3. 2013	Jízda králů a Bačovské dni ve fotografiích
7. 4. - 12. 5. 2013	Současný venkov ZK ve fotografiích – Z. Koníček aj.
24. 5. - 25. 8. 2013	Výstava k Jízdě králů – krojové panenky, hračky nebo foto Vlčnova z archívů
1. 9. - 22. 9. 2013	Preparovaná zvířata – p. Mikulec
6. 10. - 24. 11. 2013	Medailérství a rytectví; sbírka známek – p. Tvrdoň, p. Zeman a vlčnovská sběratelka
12/2013	Vánoční výstava

³⁸ Webové stránky: ksk.vlcnov.cz/ic

Památkové domy čp. 65 a čp. 398 jsou další objekty, které spravuje KSK. Dům čp. 65 byl postaven v roce 1862. Tento rok označuje poslední etapu výstavby domu, který je ve skutečnosti starší. Dokazuje to zeď černé kuchyně a zadní část síně. Od roku 1999, kdy usedlost opustila její poslední majitelka, zůstává dům nezměněn. Součástí této kulturní památky je i stodola, ve které je umístěno Muzeum lidových pálenic³⁹ s expozicí tradiční výroby ovocných destilátů.

Usedlost čp. 398 – Slovácká jizba je také v majetku obce. V domě je expozice tradičního lidového bydlení. V síni se nachází kachlová kamna, kuchyňské a domácí náčiní, hospodářské nástroje a vinohradnické potřeby.

Jiné organizace založené městem v oblasti kultury

Dalším subjektem, který poskytuje veřejné kulturní služby je **Místní knihovna Vlčnov**⁴⁰. Knihovna je organizační složkou obce a má 1 zaměstnankyni. Nachází se tak jako galerie v budově staré školy – Měšťanky. Její historie sahá až do roku 1892, kdy byl založen čtenářský spolek Přemysl. Tento spolek založil učitel Martin Band'ouch. Spolek sídlil ve zvláštní místnosti obecního domu ve Vlčnově.

V současnosti knihovna nabízí svým čtenářům populárně naučnou a odbornou literaturu, slovníky, domácí i zahraniční beletrii, dětskou literaturu, sci-fi a fantasy, hobby publikace, turistické průvodce a časopisy. K 31. 12. 2011 si její čtenáři mohli vybírat z 13351 titulů knih (4103 naučných a 9248 knih krásné literatury). V roce 2004 knihovna získala v rámci projektu internetizace knihoven pevné připojení k internetu zdarma. Čtenáři mají k dispozici 6 počítačů. Na webových stránkách knihovny je čtenářům k dispozici on-line katalog, kde mohou zjistit, zda knihovna knihu má či ne. Samozřejmostí je možnost rezervace knih. Dále knihovna za poplatek nabízí kopírování, tisk a laminování. Knihovna pořádá i doprovodné akce – např. pohádková čtení pro děti, besedy, křty knih a jiné události. V loňském roce ji navštívilo 4046 návštěvníků (243 z nich jsou registrovaní čtenáři knihovny).

³⁹ Více informací o Muzeu pálenic je v kapitole č. 6 Další subjekty poskytující veřejné kulturní služby.

⁴⁰ Webové stránky: <http://www.vlcnov.knihovna.cz/>

6. Další subjekty poskytující veřejné kulturní služby

Mezi další subjekty působící v oblasti kultury ve Vlčnově patří **Muzeum lidových pálenic**. Jeho zřizovatelem je Slovácké muzeum v Uherském Hradišti. Toto unikátní muzeum se nachází v areálu památkově chráněného objektu čp. 65. Tato expozice je věnována výrobě slivovice a ovocných destilátů i její historii na moravsko-slovenském pomezí. Textová a obrazová část představuje návštěvníkům nejstarší zmínky o výrobě pálenky, přes výrobu kořalky ve vrchnostenských palírnách až po soukromé a pěstitelské pálenice. V muzeu jsou k vidění rovněž podomácku vyrobená destilační zařízení různého typu, velikosti a stáří. Většina z těchto zařízení byla získána jako policejní konfiškáty při nelegálním pálení.

Autory expozice jsou Mgr. Jiří Severin, PhDr. Ivo Frolec a Mgr. Marta Kondrová ze Slováckého muzea v Uherském Hradišti. Jejich záměr byl realizován díky podpoře hejtmana Zlínského kraje Bc. Libora Lukáše a vstřícnosti starosty Vlčnova, Jana Pijáčka.

Muzeum bylo slavnostně otevřeno 15. května 2010. Tento projekt byl podpořen v rámci Programu příhraniční spolupráce Slovenská republika a Česká republika⁴¹ a spolufinancován Evropskou unií, Evropským fondem regionálního rozvoje a Zlínským krajem. Partnery projektu jsou Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, obec Vlčnov, Centrum tradiční kultury v Myjave a Trenčianske múzeum v Trenčíne. Slovácké muzeum získalo v roce 2010 za tento projekt Cenu Gloria musaealis v kategorii Muzejní počin roku. A 1. cenu mu v témže roce udělili také zástupci České národopisné společnosti.

Muzejní expozice bude v dalších letech rozšiřována, exponáty obměňovány a ve výstavních i venkovních prostorách muzea budou pro jeho návštěvníky připravovány tematické doprovodné kulturní akce, aby mělo muzeum návštěvníkům stále co nabízet, a aby se sem lidé rádi vraceli.

Rolnický dům a hospodářství ve stavení čp. 57⁴² je majetkem Muzea Jana Amose Komenského v Uherském Brodě. Muzeum získalo objekt do své správy v roce 1982. Tato stálá expozice byla návštěvníkům zpřístupněna poprvé 31. května 1986. Jedná se o v současnosti poslední typické stavení s patrovou komorou, černou kuchyní a doškovou střechou, jak bylo užíváno na Moravském Slovácku ještě na přelomu 19. a 20. století. Expozice dává lidem nahlédnout do dřívějšího každodenního života na vesnici a přispívá tak k poznání staré agrární kultury obce Vlčnov, s níž je nerozlučně spjat i cyklus výročních obyčejů.

⁴¹ Informace o financování projektu v kapitole 10. Programy Evropské unie – Strukturální fondy.

⁴² Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě - <http://www.mjakub.cz/?idc=19>

V usedlosti je vystaven úplný inventář vlčnovské jizby (hlavní obytná část stavení) včetně lidových oděvů a jejich součástek, síně (vstupní část objektu), komory a černé kuchyně. V přilehlých hospodářských objektech (chlévy, kůlna, stodola), které tvoří součást stavení, jsou instalovány ukázky drobného hospodářského nářadí, zemědělských strojů, kovářských výrobků a nářadí, postroje a předměty související s chovem dobytka a orbou, v nádvořním přístřešku pak nevelká expozice vztahující se ke včelařství. Vystavované předměty jsou z velké části etnografickými sbírkami muzea, z menší části pocházejí z darů obyvatel obce Vlčnov, nepatrnou část tvoří i předměty z pozůstalosti rodiny Ryšavých, původních majitelů stavení. Autorem celého projektu expozice je etnograf PhDr. Pavel Popelka, CSc., z jehož iniciativy byla rovněž v roce 1993 nově provedena částečná rekonstrukce celého stavení. V roce 2004 bylo podle dobových fotografií dobudováno podvrátí a uskutečněna výměna doškové střešní krytiny včetně rekonstrukce krovů.

Klub sportu a kultury Vlčnov spolupracuje s Muzeem J. A. Komenského na využití objektu v rámci jízdy králů ale i jiných pořadů, např. pořad věnovaný tradicím Vánoc. Podobně KSK spolupracuje i se Slováckým muzeem v Uherském Hradišti na využití Muzea lidových pálenic.

Další pamětihodnosti ve Vlčnově

Kostel svatého Jakuba Staršího⁴³ pochází z poloviny 13. století. Důkazem toho je jeho gotický portál. První písemná zmínka o kostele a faře ve Vlčnově je v listině dominikánského kláštera v Olomouci z roku 1373. Kostel byl založen cisterciáckým klášterem. Podobu kostela dosvědčuje zápis z děkanské matriky ze 17. století. Kostel byl vybaven dvěma oltáři. Hlavní oltář k počtě sv. Jakuba Staršího byl obohacen malovaným a pozlaceným oltářním obrazem. Vedlejší oltář byl menší, bez bližšího označení. Dále se zde nacházel menší presbytář se svatostánkem, krátká chrámová loď a dřevěná věž s jedním zvonem. U hlavního oltáře byla zazděna deska s nápisem, že tam dne 9. 1. 1560 byli pochováni oba synové Matouše mladšího z Kunovic. Tato deska je ve staré kapli dodnes.

V roce 1779 byla provedena první přestavba chrámu, kdy byl postaven zcela nový a větší presbytář, aby se tak získalo více místa pro lidi. Celý kostel dostal novou klenbu a kamennou čtvercovou dlažbu. Byla postavena nová zděná věž se třemi zvony. Jeden zvon byl vyroben už roku 1597 a nesl nápis: „Slovo Boží zůstává navěky“. Nyní už byly v kostele tři oltáře.

⁴³ Citováno ze zdrojů: <http://vlcnov.farnost.cz/dejiny> ;
<http://www.vlcnov.cz/obcasnik/showpage.php?name=kostel>

Protože kostel ani v této velikosti nestačil potřebám věřícího lidu, byla roku 1894 založena Jednota pro vystavění farního chrámu Páně ve Vlčnově. Za tři roky se dobrovolnými příspěvky sešlo 5.000 zl. Dne 4. června 1899 arcibiskup Theodor udělil privilegium hlavního oltáře. Roku 1903 byly pořízeny dva zvony, které ulil Arnošt Diepold, zvonař z Prahy. Jeden velký „Sv. Jakub“ a druhý umíráček „Sv. Barbora“. Když přišla 1. světová válka, zvony byly odvezeny k válečným účelům.

V roce 1920 byly zakoupeny dva nové ocelové zvony. Jeden byl posvěcen na jméno „Jakub“ a druhý „Šimon“.

Roku 1928 se konečně započalo se stavbou nového kostela. Plány zhotovil prof. ing. Vladimír Fischer z Brna. 8. června 1928 po slavnosti Božího Těla se přikročilo k odbourání středu kostela, kostelní i věžní střechy. Práci zednickou, tesařskou i kamenickou provedl stavitel O. Jedlička z Uherského Hradiště. Během kopání základů, v hloubce 1 – 1,5 m, se narazilo na ossarium (kostnice). Lidské kosti byly záhy převezeny na hřbitov. O svátku sv. Petra a Pavla byla Nejsvětější svátost oltární přenesena do farní stodoly, kterou farář s obětavými ženami upravil k prozatímním bohoslužbám.

Dne 25. června 1928 byl položen základní kámen do novostavby v základech nového presbytáře. Původní kostel byl presbytářem situován na východ, nový presbytář je na severní straně, kolmo na stavbu starého kostela. Celý kostel je tedy ve směru severojižním. Presbytář bývalého kostela je ponechán jako boční kaple, které se od té doby říká „stará kaple“. V sobotu před 1. nedělí adventní r. 1929 byla v průvodu věřících přenesena Svátost oltární z provizorního kostela (stodoly) do kostela nového, dosud nekonsekrovaného.

I když byl nový kostel dokončen již r. 1929, přesto nemohl být vysvěcen, dokud nebyla pořízena nová mensa (oltární stůl), do níž by se umístila schránka se sv. ostatky. Po dokončení hlavního oltáře a instalaci pneumatických dvoumanuálových varhan firmou brň Riegrové z Krnova o 17 rejstřících s elektrickým pohonem bylo možné kostel posvětit. Svěcení nového chrámu se konalo 29. června 1930 za účasti arcibiskupa Dr. Leopolda Prečana. V současné době je nejstarší část kostela památkově chráněná. Při kostele působí Římskokatolická farnost Vlčnov.

Vlčnovské budy se nachází na okraji Vlčnova v části zvané Kojiny a jsou památkovou rezervací lidové architektury. Jedná se o nadzemní vinohradnické stavby většinou bez sklepů. Tím se odlišují od vinných sklepů, které se vyskytují v oblastech jižního Slovácka. Nejstarší lisovny pocházejí z 18. století a jsou postaveny z dusané hlíny nabíjené mezi bednění. Mladší, zděné z nepálených a později i pálených cihel, byly budovány do počátku 20. století.

V roce 1785, za vlády císaře Josefa II., zde bylo jen sedm klasických vinných sklepů a 149 búd. Dodnes se jich zachovalo celkem třicet pět. Lisovny vytvářejí charakteristickou štítově orientovanou řadovou zástavbu podél jedné strany nezpevněné komunikace vedoucí pod viničními tratěmi.

Stavby lisoven bez sklepů se vyznačují obdélníkovými půdorysy se dvěma prostory. Přední „presúz“ představuje místnost s liselem a vinohradnickým náradím. Do tohoto prostoru se po sklizni snášely hrozny vinné révy a rovněž se zde lisovaly. Zadní „komůrka“ sloužila pro ukládání sudů s vínem. Lisovny jsou charakteristické svým vzhledem – vápnem obilnými stěnami a modrou podrovnávkou. Stavby byly původně zastřešeny valbovými doškovými střechami.

Postupem času docházelo k potlačení hlavního účelu a i přes stálou vinařskou tradici je dnes v mnoha búdách zřízeno posezení, které slouží místním obyvatelům i návštěvníkům zejména o nedělích, svátcích a během folklorních slavností. Soubor vinných búd je doplněn ještě o vinařskou kapličku.

Další zajímavostí v obci je **kaplička u čp. 106**. Tato volně stojící kaplička obdélného půdorysu se segmentovým závěrem pochází z druhé poloviny 18. století. Nachází se v ulici Jana Jančí.

Ve Vlčnově se v ulici 28. října nachází i pramen pitné vody, zvaný „**Cicúrek**“, který využívají jak místní obyvatelé jako zdroj čerstvé pramenité vody, tak i turisté při návštěvě obce.

Dále je možné si v obci prohlédnout památkově chráněnou patrovou sýpku. **Sýpka** je posledním dokladem komor, tzn. samostatně stojících sýpek, které se stavěly před jejich spojením s obytným domem. V těchto hliněných stavbách byly vhodné tepelné podmínky pro uskladnění potravin po celý rok.

Návštěvníci Vlčnova si mohou zajít i na místo, kde stával lovecký zámeček hraběte JUDr. Václava Kounice. Zámeček v novobyzantském slohu nechal hrabě postavit v letech 1902 – 1905. Název **Pepčín** je odvozen od jména jeho druhé ženy Josefiny Horové. Stával na vrcholu kopce na hranicích katastru obcí Vlčnova, Veletin, Drslavic, Havřic a Uherského Brodu. V současnosti se zde na konci prázdnin a na Silvestra koná setkání občanů z okolních obcí.

V obci je ale také možné spatřit objekt bývalé **kovárny**. Jde o drobnou stavbu, která byla postavena začátkem 20. století. Nachází se ve východní části obce, nedaleko původního panského dvora, na menším volném prostranství na křižovatce ulic Kaunicova a Dvorská. V jejím sousedství stojí tradiční, původní obydlí kováře. Původně patřila rodině Pavlackých, kteří vykonávali toto řemeslo dědicí se z otce na syna. Vybavení kovárny je částečně zachováno. V současnosti stavba pomalu chátrá, její současný majitel se věnuje jiné profesi. Objekt kovárny by se dal využít v rámci podpory cestovního ruchu, zvláště v současné době, kdy je využívání technických památek v tomto oboru velmi populární.

Vlčnovské kroje

Lidové kroje jsou součástí národního kulturního dědictví. Tvorbu a vývoj krojů ovlivňovaly geografické, etnické ale i společenské a ekonomické podmínky v regionu. To vše mělo vliv na materiály, barvy, tvary, ozdoby, které byly používány při výrobě kroje. Z tohoto důvodu se lidové kroje v jednotlivých regionech podstatně liší. Vlčnovský kroj zaujímá samostatné místo mezi 28 lidovými kroji na Slovácku. „V minulosti byl zařazen do skupiny brodských krojů, ale v poslední desetiletí vykazoval zřejmé znaky rozvinutého kroje dolňáckého typu běžného na Hradištsku. Podobá se kroji hradčovskému i brodskému v bezprostředně sousedících okrscích, ale také kroji ostrožskému z oblasti Dolňácka. Od konce minulého století, kdy jeho slováckou specifičnost zachytil Joža Úprka a později podobně Antoš Frolka, Marie Gardavská a jiní malíři, se podstatně změnil ve formách, barvách i dekoru. Místo měkkých přiléhavých forem nastoupily široce rozvinuté rukávy tvrdě naškrobené, které už nebyly vhodné jako oblečení k práci či tanci. Podstatně se rozšířily plochy výšivek a přibýlo jim na barevnosti. V denním nošení nastoupil polokroj, mnohem pohodlnější i v údržbě, ovšem také méně výrazný. Nakonec i ten byl vytlačen městským oděvem a kroji byla vymezena obřadní sféra, kde si plným právem udržuje pevně svoji pozici. Srovnání člověka v kroji a v běžném oděvu přesvědčivě dokládá zkrášlovací funkci kroje.“⁴⁴

Pro vlčnovský kroj je typická výrazná skladba ostrých barev s dominací červené, černé a bílé barvy. Rukávy jsou velké, modravé škrobené. U žen vrapované, u mužů široce vyduťte u ramen a zúžené k zápěstí. „Mládenc ve vysokých botách a přiléhavých tmavých nohavicích vypadá vznošeně, neboť bohatě navrapené rukávy vyšívané košile zdůrazňují chlapskou sílu stejně jako bohatě dekorovaná vesta, zvaná kordula, typická výraznými červenými střapci a barevným pošíťím, které téměř úplně zakrývá tmavé sukno. Typický je i červeným dýnkem známý klobouček, na němž Vlčnovjané nosí bílé kohoutí kosíry už běžně, nikoli tedy jen mládenci v dřívějších tradičních rádech. Zatímco červeň se uplatňuje na mužském kroji v horní části, rozvinuté širokými rukávy košile, na ženském kroji je doširoka formována sukňová část, dominující i barevně výrazným červeným hasasem. Tou červení je ostatně ženský kroj spojen, neboť nahoře se uplatňuje turecký šátek, na kordule ony pověstné červené střapce a další červené ozdoby. Rukávce s hustým vrapením, lomeným přesně uprostřed (v sousedním ostrožském okrsku jsou lomeny vysoko, v brodském jsou formovány dokulata), uplatňují nápadně široké krajky dole na předloktí i na obojku krku. Krátké sukne s mnoha spodničkami kontrastují s černými vysokými čizmami, jež dodávají ženě lehkost a ladnost pohybu, ať již jde o chůzi či tanec.“⁴⁵

⁴⁴ Beneš, J., Zemek, M.: *Vlčnovské kroje*. [online], [citováno 5. 11.2012], Dostupný z [www: http://www.vlcnov.cz/obcasnik/showpage.php?name=kroje](http://www.vlcnov.cz/obcasnik/showpage.php?name=kroje)

⁴⁵ Beneš, J., Zemek, M.: *Vlčnovské kroje*. [online], [citováno 5. 11.2012], Dostupný z [www: http://www.vlcnov.cz/obcasnik/showpage.php?name=kroje](http://www.vlcnov.cz/obcasnik/showpage.php?name=kroje)

Vlčnovský kroj se vyvíjel až do té doby, dokud byl běžným oblečením mladé generace. Ke stagnaci v jeho vývoji došlo, když se stal oděvem obřadním. Ve Vlčnově ještě v 50. letech nosily ženy zaměstnané doma v zemědělství jen krojové oblečení. Naproti tomu ženy, které dojížděly do města za prací, již samozřejmě kroj vyměnily za běžný oděv.

Krása, barevnost a bohatost vlčnovských krojů zaujala i umělce. Vedle J. Úprky to byli např.: František Bezděk, Bohumír Dvorský, Otto Otmar, Karel Beneš. Vlčnov získal popularitu i díky Rovenského filmu Maryša z roku 1935. Vlčnovský kroj ale naštěstí dnes není jedním z muzejních exponátů. O jeho kráse se mohou lidé přesvědčit nejen při návštěvě Jízdy králů, ale také při mnoha jiných příležitostech, slavnostech a akcích, které se ve Vlčnově konají.

Kulturní spolky

Ve Vlčnově působí řada folklorních souborů, cimbálových muzik i dechová hudba. Tyto subjekty přispívají k zachování nemateriálního kulturního dědictví, tradic, zvyků a lidových obřadů. V obci působí dětské soubory Čerešničky, Vlčnovjánek a Šohajek, dospělý soubor Vlčnovjan, Mužský pěvecký sbor Vlčnov a ženský sbor Vlčnovské budovaly umělkyně.

Folklorní soubor **Čerešničky** vznikl už v roce 1945 při první mateřské škole, ale pravidelně se schází od roku 1972. Navštěvují ho děti předškolního věku z Mateřské školy ve Vlčnově, které pracují pod vedením paní Heleny Plaché a Dany Mikulcové. V repertoáru souboru jsou různé hry a tanečky, např. na královničky, na jízdu králů, hry s panenkami, hry na řemesla. V současnosti je doprovází dětská cimbálová muzika Vlčci z Vlčnova. Jedním z hlavních cílů souboru je, aby si děti vytvořily vztah k lidové písničce i ke krojům a pokračovaly v této zálibě i v dospělosti. Soubor pravidelně vystupuje na vlčnovských akcích a slavnostech, přehlídkách a soutěžích.

Druhý dětský folklorní soubor **Vlčnovjánek**⁴⁶ oslavil 26. listopadu tohoto roku 50 let své existence. Má v současnosti dvě věkově odlišené skupiny, ve kterých tančí a zpívají děti od 6 do 14 let. Doprovází je cimbálová muzika Durancija. Repertoár souboru tvoří písně, hry, místní tance (vlčnovská sedlácká, šotyška, čtyřkročka) a dále scénické zpracování zvyků a obyčejů (jízda králů, fašank, vynášení smrtky). Děti se tak seznamují se vším, co tvoří ráz Vlčnova. Za dobu své existence soubor úspěšně vystupoval na mnoha místech, slavnostech a festivalech v ČR (Strážnice, Starý Hrozenkov, Břeclav, Starý Poddvorov aj.) a na Slovensku. Samozřejmostí je účast v rámci jízdy králů a v půli ledna každoročně pořádá tradiční krojový ples. Soubor také spolupracoval s rozhlasem, televizí a filmem. V současnosti je vedoucí

⁴⁶ Zdroj: http://kskvlnov.cz/?page_id=48

sboru Petra Kučerová Brandysová. Děti doprovází cimbálová muzika Kotulka pod vedením Jitky Kučerové.

Soubor **Šohajek** byl založen v roce 1973 učitelem Jiřím Jilíkem. Tento soubor navštěvují děti od 5. do 8. třídy ZŠ v počtu zhruba 20 děvčat a 10-12 chlapců. Předmětem výuky jsou tance dospělého souboru, a tak se stávají výbornou základnou pro soubor Vlčnovjan. Vystupují při jízdě králů, krojovém plese a účastní se také různých přehlídek a vystoupení v České i Slovenské republice. Vedoucími souboru jsou Lucie Grulíková a David Ťok. Doprovází je dětská cimbálová muzika Kančůch pod vedením Františka Kučery.

Folklorní soubor **Vlčnovjan**⁴⁷ byl založen v roce 1972 a po celou dobu své existence pomáhá zachovávat a prezentovat bohatou kulturní tradici svého regionu. Soubor se zaměřuje na zpracování písňového a tanečního materiálu, na Vlčnov a blízké okolí, Kopanice na moravsko-slovenském pomezí a luhačovické Zálesí. Ve svém repertoáru má kromě typických párových točených tanců, také mužské tance prestižního charakteru, v nichž tanečníci předváděli svou dovednost a taneční zdatnost. V choreografických úpravách ožívají také staré zvyky, jako svatba, jízda králů, hody, masopust a další.

Vlčnovjan se každoročně účastní několika stěžejních akcí. Je oporou krojového plesu ve Vlčnově, který se koná vždy poslední sobotu lednu. Především se ale po celé tři dny účastní Vlčnovských slavností s jízdou králů, které mají svůj pevný termín poslední víkend v květnu. V posledních letech se soubor účastní také stále oblíbenějších Slováckých slavností vína a otevřených památek v Uherském Hradišti, kde prezentuje jak obec Vlčnov tak také celý mikroregion Východní Slovácko.

Za čtyřicet let své existence měli možnost shlédnout písně a tance v jeho podání diváci na folklorních festivalech v České a Slovenské republice, v Německu, Belgii, Anglii, Řecku, Maďarsku, Švýcarsku, Francii, Itálii, Rakousku, Španělsku, ale i v Turecku a Singapuru. V roce 2005 se Vlčnovjan účastnil velkého festivalu zaměřeného na šamanské tradice v Gangneungu v jižní Koreji a v roce 2006 reprezentoval Českou republiku a jízdu králů v Evropském parlamentu ve Štrasburku. Soubor Vlčnovjan, pracující pod Klubem sportu a kultury ve Vlčnově, má v současné době taneční složku čítající asi 12 párů, které doprovází devítičlenná cimbálová muzika Čardáš s primášem Janem Špířem. Vedoucí taneční složky je Marta Kondrová, uměleckým šéfem cimbálové muziky Antonín Juriga.

Současný **Mužský pěvecký sbor Vlčnov**⁴⁸ byl znovu založen 12. března 2003. Navštěvuje jej 23 členů. Za devět let své existence absolvoval pře stovku vystoupení po celé České republice. Do repertoáru tohoto sboru patří lidové písně z vlčnovského regionu a celého

⁴⁷ Citováno z: <http://www.vlcnovjan.ic.cz/index.php?clanek=1>

⁴⁸ Webové stránky Mužského pěvecké sboru: <http://www.msvlcnov.estranky.cz/>

Slovácka. Do roku 2009 sbor vedl Rostislav Stloukal. Od ledna 2010 jej ve funkci sbormistra vystřídal Petr Mikulec. Sbor doprovází při vystoupeních cimbálová muzika Durancija. Mezi hlavní cíle sboru patří udržet lidovou píseň živou, bez úprav a uměleckých zásahů tak, aby se z ní mohly těšit další generace.

Ženský sbor nesoucí název **Vlčnovské búdové umělkyně** je tvořen bývalými a současnými tanečnicemi souboru Vlčnovjan. Spadá pod Klub sportu a kultury. Sbor se skládá z deseti stálých zpěvaček, které zpívají s nadšením a s láskou. Kmenovou cimbálovou muzikou je Vinár z Veletin s primášem Pavlem Frantou, kterou z velké části také tvoří kvalitní vzorek bývalých členů cimbálové muziky Vlčnovjanu. Sbor se pravidelně účastní akcí ve vlčnovských búdách, ve Veletinách či oblíbeného koštu vdolečků.

Ve Vlčnově také působí dechová hudba Vlčnovjané. Mezinárodní proslulosti dosáhla dechová hudba Vlčnovjanka, která tak reprezentuje Vlčnov především mimo region Slovácka a v zahraničí.

Dechová hudba Vlčnovjané byla založena v roce 1979 dřívějšími hudebníky z velké družstevní hudby, která se v roce 1977 rozdělila na "Vlčnovjanku" a "Vlčnovjany". Současný vedoucí je Jan Podškubka. Hudba zajišťuje hudební akce v obci i mimo ni. Vyjíždí i do zahraničí. V jejím repertoáru jsou úpravy lidových písní, skladby českých, moravských a slovenských autorů.

Dechová hudba Vlčnovjanka byla založena r. 1977 při Klubu sportu a kultury. Hudbu založil a 11 let vedl Antonín Koníček. Poté převzal vedení Pavel Nevařil (trombonista Filharmonie Bohuslava Martinů ve Zlíně), který je kapelníkem dodnes. Za jeho vedení se dechová hudba vypracovala v profesionální kapelu patřící k nejlepším dechovým orchestrům v České republice. V jejich řadách hrají výborní amatéři i profesionální hudebníci. Hrála a zpívala i v zahraničí, hlavně v Holandsku, Belgii a Německu. Koncertní program Vlčnovjanky je sestaven jednak z úprav lidových písní moravsko-slováckého regionu a také z původní tvorby předních hudebních skladatelů tohoto žánru (B. Smišovský, V. Salčák, M.R. Procházka, Z. Kučera a mnoho dalších). Za dobu své existence natočila Vlčnovjanka řadu nahrávek. Každoročně spolupracuje s televizí a rozhlasem.

Vedle dechových hudeb ve Vlčnově působí i cimbálové muziky. Jsou to dětské cimbálové muziky Kotulka a Vlčci a cimbálové muziky Kančúch a Durancija.

Cimbálová muzika Durancija vznikla v roce 2002 z různých muzikantů z již zaniklých vlčnovských kapel. Durancija je odrůda švestky, která neodmyslitelně k Slovácku patří. Současným primášem je Pavel Skyba. Tato muzika doprovází při vystoupeních soubor Vlčnovjánek a Mužský pěvecký sbor Vlčnov. Zúčastňuje se téměř všech kulturních akcí ve Vlčnově.

Ve Vlčnově se v letech 1946 – 1967 hrálo i ochotnické divadlo. Působil zde divadelní soubor v gesci organizace Orel, který měl vlastní jeviště v Lidovém domě. V současné době v obci nepůsobí žádný amatérský divadelní soubor. Vlčnov nabízí svým obyvatelům vedle možnosti působení ve folklorních souborech, dechových hudbách a cimbálových muzikách i možnost realizovat se v nějaké společenské organizaci, kterých zde působí celá řada. Vybrat si může opravdu každý, od dětí až po seniory. Jsou to:

- Společnost Jízdy králů,
- Sbor dobrovolných hasičů,
- Sbor dobrovolných hasičů – mládež,
- Český červený kříž,
- Mladí zdravotníci,
- Svaz postižených civilizačními chorobami,
- Český svaz včelařů,
- Zahradkáři,
- Vinaři,
- Myslivecké sdružení Dříněk,
- Arte Natura,
- Český svaz chovatelů,
- Honební společenství,
- Schola Samuel,
- Mažoretky Emča,
- Lukášovci,
- Klub důchodců,
- Svaz diabetiků,
- Klub bechtěreviků,
- Občanské sdružení rodičů při základní a mateřské škole ve Vlčnově,
- Klub dětí a maminek "Broučci",
- Spolek přátel Plot'ácka,
- Kynologický klub.

Obec pamatuje na své obyvatele, i co se týče sportovního vyžití. Škála aktivit je opravdu široká od fotbalu, volejbalu, tenisu, házené až po šachy, kulturistiku, aerobik, zumbu a mnoho dalších sportů.

Mezi největší spolky ve Vlčnově patří Společnost Jízdy králů⁴⁹, která se spolu s Klubem sportu a kultury podílí na organizaci Jízdy králů. Toto občanské sdružení má k 31. 3. 2012 celkem 266 členů. Mezi jeho členy je 26 vlčnovských králů. Sdružení je tvořeno nejen Vlčnovjany, ale také občany jiných obcí a měst z celé ČR. Čtyři členové jsou ze zahraničí. S Národním ústavem lidové kultury ve Strážnici sdružení spolupracovalo na tříletém výzkumu tradice Jízdy králů ve Vlčnově. V roce 2011 sdružení zajišťovalo projekt *Nákup vybavení pro udržení tradičních zvyků ve Vlčnově*. Projekt byl podpořen z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. Celkové náklady projektu byly 320.000,- Kč. Evropská dotace pokryla 90 % z těchto nákladů. V rámci tohoto projektu byl zakoupen nový cimbál, dataprojektor s promítacím plátnem, nové kroje a krojové součásti pro soubor Vlčnovjan. Sdružení obdrželo dotaci i díky spolupráci s mikroregionem Východní Slovácko a obci Vlčnov.

Společnost Jízdy králů každoročně pomáhá s nácvikem představení krále, královské družiny a družic ročníku. Také finančně podporuje královskou rodinu, všem družicím přispívá na žehlení krojů a podporuje mužský sbor. Členové Společnosti pomáhají s nácvikem programů podle schváleného harmonogramu a starají se o pozvané sponzory a hosty. Tato Společnost vykonává tuto obětavou práci pro jízdu králů už dvacet let. V rámci své činnosti rovněž vydává programové sborníky a propagační kalendářiky, které dokumentují vždy aktuální jízdu králů.

⁴⁹ Citováno z: Vlčnovský zpravodaj. Číslo 34. Vlčnov, květen 2012, str. 7-8.
Webové stránky SJK: <http://www.jizdakralu.vlcnov.cz/page.php?pid=1601>

7. Významné kulturní akce a události

Nejvýznamnější kulturní událostí ve Vlčnově je bezesporu Jízda králů. Pořádá ji Klub sportu a kultury ve spolupráci se Společností Jízdy králů⁵⁰ a s mnoha dobrovolníky, bez kterých by se tato tradiční akce nemohla nikdy konat. Do povědomí veřejnosti, a to nejen v rámci České republiky, ale i celého světa se slovácká tradice jízdy králů dostala dne 27. 11. 2011, kdy byla zapsána do Reprezentativního seznamu nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO.

Tato stará lidová slavnost⁵¹ se zachovala do dnešních dní jen na slováckém Dolňácku, ačkoliv v minulosti se konala běžně nejen na Moravě, ale i na Slovensku, v Čechách a i v jiných evropských státech. Z tohoto důvodu ji nelze vykládat jako místní jev. Všude postupně zanikla, jen na Slovácku se uchovávala déle. V období před 2. světovou válkou se nepravidelně prováděla asi ve třiceti obcích. V současnosti se ještě koná např. v Hluku, Kunovicích, Skoronicích na Slovácku, v Kyjově. Ale pouze ve Vlčnově je prováděna každoročně a to prakticky bez přerušení. Protože jde o starobylý zvyk, který byl rozšířen po celé Evropě, nedá se vysvětlovat jeho původ místními pověstmi. Místo od místa, kde se jízda králů prováděla, se její původ vysvětluje jinou pověstí. Na Uherskobrodsku se nejčastěji mluví o útěku krále Matyáše po porážce u Bílovic v přestrojení přes Uherský Brod a ukrytí v lese zvaném Králov. Tam se prý prozradil tasením šavle. Specificky vlčnovskou pověst publikoval Jiří Jilík. V této pověsti je osvobozen Viktorin z Poděbrad z uherského zajetí na trenčínském hradě. Viktorin byl prý osvobozen Vlčnovjany, kteří jej v ženském přestrojení bezpečně doprovodili až do vojenského ležení Jiřího z Poděbrad u Uherského Hradiště.

Vlčnovský rodák PhDr. Josef Beneš, CSc., etnograf a muzeolog, se však ještě zabýval jinými možnostmi výkladu původu jízdy králů. „Pod nánosem vnějších rysů tohoto lidového obřadu objevíme dvě vzájemně se prolínající roviny tradičních znaků, jimiž si můžeme jízdu králů aspoň trochu objasnit. První rovinu představuje prastarý dospělostní obřad, jímž bývali dospívající mládenci převáděni do stavu bojovníků, a tedy dospělých členů pospolitosti. Druhou rovinu tvoří ochranná funkce obřadu, který měl nadpřirozenými prostředky zajistit polní úrodu v době, kdy přirozených prostředků nebylo a magické praktiky je měly nahradit. Nemůžeme předpokládat, že by se oba tyto momenty dochovaly ve vědomí Vlčnovjanů až do devatenáctého století jako reálný faktor v obecném přesvědčení. Ale nepochybně zůstaly zakotveny v povědomí lidí jako tradicí přejímané prvky, jež se uchovávaly ve vesnické pospolitosti jako dědictví po minulých generacích i bez rozumového zdůvodnění. A protože Vlčnovjané lpěli na těchto tradicích s obdivuhodnou hrdostí, uchovala se jízda králů i přesto,

⁵⁰ Více informací o SJK v kapitole 6. Další subjekty poskytující veřejné kulturní služby.

⁵¹ Srov.: Beneš, J.: *Vlčnovská jízda králů*. Klub sportu a kultury, Vlčnov 2007.

že jinde už zanikla, a to většinou pro značné organizační nároky spíše než z přesvědčení o její zbytečnosti jako zvykového přežitku.“⁵²

Vlčnovská jízda králů⁵³ je z jízd králů nejpopulárnější. Jak už bylo zmíněno, koná se každý rok nepřetržitě od roku 1808 na Letnice. Původně se jízda konala pravidelně o svatodušním pondělí, ale od roku 1953 se přesunula na svatodušní neděli a po roce 1964, kdy Vlčnov oslavil sedmisté výročí obce, se termín místo pohyblivé svatodušní neděle stanovil na poslední neděli v květnu.

Průběh samotné události začíná setkáním v domě krále, poté legrúti, osmnáctiletí chlapci, společně se stejně starými dívkami- družicemi odcházejí do kostela na mši. Poté se jede na radnici, kde se žádá starosta o souhlas. Úvodní slova jízdy jsou stále stejná:

*„Hýlom, hýlom!
počívajte horní, dolní, domácí aj přespolní,
co vám budu povídati o svatodušní neděli.
Máme krála poctivého, ale velmi chudobného,
okradli nám ho na horách, na dolách,
na zelených pustinách.
Ukradli mu tři sta koní z prázdných stájí,
tři sta volů z prázdných dvorů.
Dobře, že tam neměl nic, byli by mu vzali eště víc.
Na krála, matičko, na krála!“*

Králova družina žádá přihlížející diváky vtipnými „vyvolávkami“ o finanční dary. Finance se jim dávají do boty nebo vhazují do kasiček tam připevněných. Vyvolávky se dříve vztahovaly k obyvatelům jednotlivých domů ve vsi. V dnešní době se vztahují spíše k již anonymním divákům, kteří přijeli za lidovou zábavou, proto často musí legrúti improvizovat:

*„Právě jsem minul ukazatel, že tu má stát velký podnikatel...“
„Tady je dívenka celá černá, že je svému chlapci dlouho už věrná...“*

Průvod je poté doprovázen krojovými soubory, dechovou hudbou z celého regionu i ze zahraničí. Jízda králů je každým rokem obohacena o množství doprovodných programů, mezi kterými nechybí koncerty cimbálových i dechových hudeb, výstavy výtvarných děl, jarmark lidových výrobků a další. Vlčnov má návštěvníkům i svým obyvatelům během tří denního

⁵² Beneš, J.: *Vlčnovská jízda králů*. Klub sportu a kultury, Vlčnov 2007, str. 20.

⁵³ Citováno z: http://cs.wikipedia.org/wiki/J%C3%ADzda_kr%C3%A1l%C5%AF;
http://kskvlnov.cz/?page_id=42

festivalu od pátečního večera do neděle opravdu co nabídnout. Proto není divu, že ji ročně navštíví několik tisíc diváků a několik stovek účinkujících.

Jízda králů je událost, jejíž příprava je náročná po stránce finanční i organizační. Vše začíná již v lednu, kdy královská družina absolvuje Krojový ples. Pak následuje velikonoční obchůzka a stavění máje, které je plně v režii legrútů. Mezitím se schází Programová rada, která pracuje na struktuře pořadu a obsahu doprovodných programů. Na organizaci, jak už bylo výše zmíněno, se podílí Klub sportu a kultury, Společnost Jízdy králů, obec, dobrovolníci z řad obyvatel Vlčnova a členů spolků. Pracuje se na propagaci akce, hledají se možní sponzoři. Celkové náklady Jízdy králů 2012 dosáhly 898.554,- Kč. Celkové příjmy byly 879.598,- Kč. Letošní Jízda králů byla dotována Zlínským krajem ve výši 70.000,-Kč a Ministerstvem kultury v celkové částce 192.000,-Kč.

Jízda králů samozřejmě není jedinou kulturní a společenskou akcí, která se ve Vlčnově během roku koná. Je jich velké množství. Dokazuje to níže zveřejněný seznam.

PŘEHLED AKCÍ 2012 - Klub sportu a kultury Vlčnov

Datum	Akce	Pořadatel
LEDEN		
14. 1.	Sportovní ples	TJ
20. 1.	Myslivecký ples	Myslivecké sdružení
28. 1.	Krojový ples	KSK
29. 1.	Dětský karneval	KSK
ÚNOR		
4. 2.	Hasičský ples	Sbor dobrovolných hasičů
11. 2.	Dětský krojový ples	KSK
12. 2.	Vernisáž	KSK
12. 2. - 25. 3.	výstava Životní cesta J. Smýkala,	KSK
18. 2.	Fašanková obchůzka	Žlutý balet, volné sdružení
19. 2.	Setkání důchodců	OÚ, KSK
25. 2.	Fašanková zábava	fotbalové sdružení, KSK
29. 2.	Setkání spolků	OÚ
BŘEZEN		
24. 3.	Taneční zábava	ročník 1994 a KSK
31. 3.	Degustace vín	Český zahrádkářský svaz
DUBEN		
8. 4.	Výstava vín	Český zahrádkářský svaz

19. - 22. 4. Výstava trofejí Myslivecké sdružení
 29. 4. Naši furianti, amatérské divadlo KSK, KDU-ČSL Vlčnov

KVĚTEN

6. 5. Čerešničky, 40. výročí KSK a DFS Čerešničky
 13. 5. Den matek – DH Vlčnovjané OÚ, amfiteátr
 12. 5. Naši furianti – divadlo Strání KSK a KDU-ČSL
 24. - 27. 5. Jízda králů KSK

ČERVEN

14. 6. Slavnostní premiéra filmu Tož, vítajte ve Vlčnově

ČERVENEC

22. 7. DH Vlčnovjané a Vnorovjané OÚ, amfiteátr
 28. 7. Hodové zpívání Mužský sbor a KSK
 29. 7. Kino - Pětka s hvězdičkou OÚ, amfiteátr

SRPEN

19. 8. Divadlo Bav sa, StaréMěsto OÚ, amfiteátr
 26. 8. Dětský den OÚ, amfiteátr

ZÁŘÍ

2. 9. Loučení s prázdninami na Pepčíně OÚ, KSK
 23. 9. Košť vdolečků KSK

ŘÍJEN

- 1.10. Rezbáři z Oravy, vernisáž výstavy KSK
 14.10. Jak to vidí ryby, divadlo Ostr. Nová Ves KSK
 27.10. Spirituál kvintet, koncert KSK
 28. 10. Den otevřených dveří (památkové objekty) OÚ, KSK

LISTOPAD

17. 11. Vlčnovjan, 40. výročí – komponovaný pořad KSK
 25. 11. Country bál skupina Lukášovci, KSK

PROSINEC

2. 12. Mikulášská nadílka Sdružení přátel školy, sál KSK
 15. 12. Vánoce ve Vlčnově KSK
 31. 12. Silvestrovské setkání na Pepčíně OÚ Vlčnov a okolní obce

Kulturní tradice a zvyky ve Vlčnově⁵⁴

Součástí kulturního života každé obce je i dodržování lidových tradic a zvyků. Ve Vlčnově vedle Jízdy králů⁵⁵ jsou dodržovány tyto zvyky: Masopust (Fašank), Velikonoční košt vína, Krojované velikonoce, Stavění máje, první svaté přijímání, Slavnost Božího těla, Hody, Sběrání trnek, vaření povidel a pálení slivovice, Živý betlém, Silvestr na Pepčině. Dodržování tradic a zvyků pomáhá lidem uvědomit si své kořeny a vytvořit si vztah k místu, kde žijí. Zvláště když se těchto tradic účastní už od dětství. Mimo tuto skutečnost je pořádání těchto událostí důležité i z hlediska podpory cestovního ruchu. Účast na těchto akcích je pro návštěvníky Vlčnova jistě velkým zážitkem, a tak se dá říci, že tradice a zvyky v obci patří bezpochyby k něčemu, co Vlčnov odlišuje od ostatních obcí.

Masopust (Fašank) – tradice masopustních obchůzek. Vlčnovský fašank je ojedinělý tím, že není absolutně svázaný obecně závaznou tradicí. Program obchůzky je volnější než např. ve Strání⁵⁶, kde má svá pevná pravidla. Masky se většinou přizpůsobují konkrétní společenské a politické situaci. Odrážejí tak celkovou náladu ve společnosti. Mezi maskami najdeme ale i masky filmových hrdinů. Akce probíhá tak, že průvod navštíví každý dům v obci a předá jejím obyvatelům pozvánku na večerní veselici. Termín obchůzek je dán kalendářem, a proto je shodný ve všech obcích.

Velikonoční košt vína - tradiční výstava místních zahrádkářů. Na koštu jsou představeny vzorky vína z místních, přespolních, ale i vzdálených vinařských oblastí. Akce se každoročně těší velkému zájmu návštěvníků i vzhledem k vysoké kvalitě nabízených vín za doprovodu cimbálové muziky.

Krojované Velikonoce – jsou současně i prvním představením legrůtů veřejnosti. Legrůti (kluci z ročníku, který ten rok pojede jízdu králů) se oblečou do krojů a se svým králem obcházejí stejně stará děvčata za účelem velikonoční pomlázky.

Stavění máje – jedná se o akci, které se účastní celá obec. Stavění májky, jež je umístěna uprostřed obce, je plně pod kontrolou legrůtů. Děvčata z ročníku ozdobí korunu stromu velikonočními stuhami a společně pak májku za pomoci ostatních postaví. Dalším nelehkým úkolem je májku uhlídat, protože kluci z okolních vesnic se snaží strom podřezat a ukradnout mu špičku. Za tu mohou chtít výkupné. Vedle této velké májky se ve Vlčnově staví i májky malé. Nejznámější je májka u hasičské zbrojnice, kde se při příležitosti stavění a kácení máje koná lidová zábava spojená s opékání makrel.

⁵⁴ <http://www.vlcnov.cz/obcasnik/showpage.php?name=tradice>

⁵⁵ Jízdě králů je věnována kapitola 7. Významné kulturní akce a události.

⁵⁶ V obci Strání probíhá každoročně Festival masopustních tradic - Fašank Strání

Jízda králů⁵⁷ – Největší událost ve Vlčnově a velký svátek folkloru, která je hojně navštěvovaná lidmi z celé České republiky, ale i ze zahraničí. Jízda králů má samostatné webové stránky www.jizdakralu.cz

První svaté přijímání – svátek vlčnovské farnosti, kdy slavnostně oblečené děti v krojích poprvé přijímají tělo Páně a spolu se svými rodiči slaví tuto událost.

Slavnost Božího těla – oslava, která má duchovní charakter. Při této slavnosti prochází ulicemi Vlčnova krojovaný průvod, jenž představuje úctu k Eucharistii. Událost je podpořena také tím, že jsou vyzdobeny kapličky i jednotlivé domy.

Hody – konají se každoročně na svátek sv. Jakuba st., patrona vlčnovského kostela. Dopoledne je prožíváno v rovině sakrální, odpoledne v rovině světské, kdy je pro všechny připravena zábava v podobě koncertu dechové hudby a koná se opékání makrel atp. Tradiční hody, které se konají v okolních vesnicích, se ve Vlčnově již neslaví.

Sbírání trnek, vaření povidel a pálení slivovice – tradice, kdy skupinka místních nadšenců pravidelně vaří trnky podle staré receptury. Rovněž pálení kvasu a následná výroba slivovice je natolik významná činnost, která je povýšená na důležitou rodinnou událost. A každá rodina je také na tu svou slivovici náležitě pyšná.

Živý betlém – událost, kterou pořádá místní farnost. Představuje se místní schola a různá folklorní sdružení. Zpívají oblíbené koledy a předvádějí secvičené scénky. Jedná se o velmi důstojné zakončení vánočních svátků.

Silvestr na Pepčíně – akce, kdy se setkávají obyvatelé okolních obcí na Pepčíně, který je tradičním místem, spojující místní region. Jedná se o nově obnovenou tradici. Setkání slouží ke stmelení celého regionu.

⁵⁷ Více informací i Jízdě králů v kapitole 7. Významné kulturní akce a události.

8. Základní charakteristika koncepce kultury

Priority obce v oblasti kultury

Kultura je ve Vlčnově podporována zejména prostřednictvím dvou subjektů. Jsou to příspěvková organizace obce Klub sportu a kultury⁵⁸ a organizační složka obce místní knihovna. Mezi priority obce v oblasti nehmotné kultury patří aktivní podpora spolkové činnosti a folklorních tradic. Některé folklorní soubory jsou přímo zřizovány, a tím i podporovány KSK. Jsou to: Vlčnovjan, Vlčnovjánek, Čerešničky, Mužský sbor Vlčnov, ženský sbor Vlčnovské budovaly umělkyně a cimbálová muzika Durancija. Tyto soubory a další spolky, které v obci působí, využívají prostory Klubu ke svým aktivitám zdarma.

Kromě toho, že si spolky nemusejí pronajímat prostory ke zkoušení svých aktivit, mohou každoročně žádat obec o finanční příspěvek na jejich činnost. Tato dotační politika obce v oblasti kultury je velmi potřebná, protože bez finanční podpory by řada souborů a spolků mohla existovat jen velmi obtížně, nebo by neexistovala vůbec. Soubory, které jsou zřizovány KSK, již na tuto podporu nemají nárok.

Mezi silné stránky Vlčnova v oblasti kultury patří bezesporu to, že byla tradice jízdy králů zapsána do Reprezentativního seznamu nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO. Vlčnov kromě této nejvýznamnější akce pořádá prostřednictvím KSK opravdu velké množství nejrůznějších kulturních a společenských akcí, událostí a slavností. Nadstandardní počet kulturních akcí a událostí je nejen silnou stránkou obce, ale zároveň i příležitostí pro oslovení nových návštěvníků. Prioritou obce je ale také zachování a udržování hmotného kulturního dědictví. Dokladem toho je přítomnost vesnické památkové rezervace „Vlčnovské budovaly“ a dalších památkově chráněných staveb, množství zachovaných lidových krojů, které se aktivně využívají. K slabým místům obce patří nedostatečné ubytovací prostory. To se projevuje zejména ve dnech konání Jízdy králů a dalších kulturních akcí, kdy Vlčnov navštíví tisíce lidí.

Podpora cestovního ruchu a informačně propagační nástroje obce

K podpoře cestovního ruchu a informování svých obyvatel obec využívá své webové stránky <http://www.vlcnov.cz/>, které jsou pravidelně aktualizovány. Své webové stránky mají i Klub sportu a kultury <http://kskvlcnov.cz/> a místní knihovna <http://www.vlcnov.knihovna.cz/>. Mezi informační nástroje Vlčnova patří vydávání Vlčnovského zpravodaje, který vychází jednou měsíčně. Prodejní cena zpravodaje je 3,- Kč. Obec vede kroniku a některé její ročníky jsou k dispozici v elektronické formě na webových stránkách obce.

⁵⁸ Více informací o činnosti KSK v kapitole 5. Organizace zřizované obcí v oblasti kultury.

Klub sportu a kultury provozuje Turistické informační centrum pro Východní Slovácko⁵⁹, které je jedním z nástrojů podpory cestovního ruchu. Centrum turistům nabízí nejrozličnější propagační materiály o obci, mapy, kalendáře a plánek obce s turistickými cíli. Je zde možnost objednat si průvodce (i v cizím jazyce) po obci. Návštěvníci obce si mohou vybrat ze dvou tras, tzv. Malého a Velkého okruhu.

Malý okruh vede od KSK, kolem obecního úřadu, ke Slovácké jizbě, kostelu sv. Jakuba Staršího. Trasa pokračuje směrem na horní konec k domu č. 65 a k domu č. 57, dále ulicí Rybáře zpět do středu vesnice ke KSK. V ulici se nachází sýpka a jsou zde k vidění ještě i další domky s tradiční modrou obrovňávkou a bílým nalíčením, ve většině z nich se dosud běžně bydlí. Celá procházka trvá přibližně půl hodiny.

Velký okruh vede po stejné trase jako malý, od ulice Rybáře ale dále pokračuje směrem do vinohradů, kde se nachází Vlčnovské budy - nejrozsáhlejší soubor památkově chráněných vinohradnických staveb v České republice. Turisté mohou po předběžné domluvě navštívit místního vinaře a ochutnat výborné víno v příjemném autentickém prostředí. Okruh pokračuje ulicí Starohorskou opět dolů do obce, kolem místního pramenu pitné vody, zvaného „Cicúrek“ a ulicí 28. října zpět ke KSK. Délka této trasy je asi jednu hodinu.

V obci pomáhá návštěvníkům v orientaci i jednotný systém turistického značení, který zde byl umístěn v roce 2006 v rámci projektu podpořeného z fondů Evropské unie. Tento systém je možné nalézt i v ostatních obcích mikroregionu Východní Slovácko. Informační cedule dovedou návštěvníky k jednotlivým turistickým cílům a zároveň jim o nich poskytnou podrobnější informace.

Milovníkům cyklistiky Vlčnov nabízí dvě cyklostezky. Jedna vede na Velkou Javořinu a Uherskohradištská vinařská stezka navazuje na Moravskou vinnou stezku. V obci je několik restaurací, vináren, hospod a stylové vinné sklípky.

Vlčnov má i další produkt, který může svým návštěvníkům nabídnout. Jsou jím legendární Vlčnovské vdolečky, které se ve Vlčnově pečou od nepaměti. Hospodyně je pekly doma, receptura se předávala z generace na generaci. Vdolečky se zde pekly a dodnes pečou na svatby a jiné rodinné slavnosti, na Jízdu králů, na hody atp. Jsou známé nejen po celé ČR ale i v zahraničí.

⁵⁹ Více informací o činnosti TIC v kapitole 5. Organizace zřizované obcí v oblasti kultury.

9. Dotační politika obce v oblasti kultury

Rozpočet obce Vlčnov a výdaje na kulturu v roce 2012

		v Kč	
	Rok 2012	Příjmy	Výdaje
Paragraf	Celkový rozpočet obce Vlčnov	29 764 000	35 773 000
	Z toho na kulturu:		
3314	Místní knihovna	11 000	400 000
3319	Neinvestiční dotace drobným organizacím zabývajících se kulturou		45 000
3319	Neinvestiční příspěvek obce PO KSK Vlčnov		2 035 000
3319	Převod dotací PO KSK Vlčnov na Jízdu králů (192.000 Ministerstvo kultury, 70.000 Zlínský kraj)	262 000	262 000
3399	Ostatní záležitosti kultury (vítání občánků, ročníků, Jízda králů, různé společenské akce během roku, vydání nové knihy o Vlčnově atd.)		630 000
	Celkem	273 000	3 372 000

Zdroj: obec Vlčnov

Dotační politika obce v oblasti kultury

Výdaje obce v oblasti kultury v roce 2012 činí 3.372.000,-Kč, tzn. 9,43 % z celkových výdajů. Vlčnov financuje svou příspěvkovou organizaci Klub sportu a kultury, místní knihovnu a ostatní záležitosti kultury. Do této oblasti spadají výdaje spojené s organizací různých společenských akcí, které se během roku v obci konají a také např. publikační činnost. Obec každoročně poskytuje dotace drobným organizacím působícím v oblasti kultury. Má vypracovaný seznam organizací, sdružení a spolků, které zde působí. Praxe je taková, že na začátku kalendářního roku pozve starosta všechny zástupce těchto organizací na tzv. "Setkání spolků". Na tomto setkání subjekty představují svou činnost a plány aktivit. Spolky na základě žádosti předloží své finanční požadavky a finanční výbor poté rozdělí jednotlivé příspěvky na podporu jejich činnosti z částky, kterou schválilo zastupitelstvo. V roce 2012 obec takto podpořila 6 subjektů v celkové částce 45.000,-Kč. Soubory zřizované Klubem sportu a kultury již na tuto podporu nemají nárok.

Návrh rozpočtu Klubu sportu a kultury Vlčnov na rok 2012

v Kč

Výnosy:					
602	Tržby z prodeje služeb	650 000	z toho:	vstupné JK	350 000
				ostatní	250 000
				nájemné	35 000
				půjčovna krojů	15 000
604	Tržby za prodané zboží	150 000	z toho:	stánek s občerstvením	60 000
				TIC	90 000
649	Jiné ostatní výnosy	500 000	z toho:	za reklamu	450 000
				ostatní	50 000
672	Výnosy územních rozpočtů	2 035 000			
	Výnosy celkem:	3 335 000			

v Kč

Výdaje:		
501	Materiál /kancelářské potřeby, nákup krojů, materiál, DHM/	150 000
502	Energie	500 000
504	Prodané zboží	20 000
511	Opravy a udržování (lakování sál a přísálí, expanzní nádrž topení, stavební úprava skladu)	415 000
512	Cestovné	25 000
513	Reprezentace	30 000
518	Služby (telefon, praní, poštovné, překlady, tisky, honoráře)	400 000
521	Mzdové náklady	1 410 000
524	Zákonné pojištění	350 000
531	Daň silniční	2 500
549	Jiné ostatní náklady	32 500
	Výdaje celkem:	3 335 000

Zdroj: KSK Vlčnov

Klub sportu a kultury – příspěvková organizace obce je financována zejména prostřednictvím příspěvku od svého zřizovatele. Vedle toho oslovuje potenciální sponzory před jízdou králů s nabídkou zadání si reklamy v propagačních materiálech jízdy králů. V případě, že firma projeví o tento druh reklamy zájem, organizace s ní uzavře obchodní smlouvu. Získané finanční prostředky organizace využívá na svou kulturní činnost dle potřeby - kulturní programy, výstavy, podporu folklorních souborů apod., na které by jinak neměla dostatek finančních prostředků. V roce 2011 činil výnos z reklamy 292.500,- Kč. V letošním roce 2012 tato částka činila 491.000,- Kč. KSK se snaží aktivně získávat tyto prostředky sloužící k vylepšení jejího rozpočtu, a to jak korespondenčně, tak i osobními návštěvami. Tento aktivní marketing v letošním roce pomohl tuto částku výrazně navýšit.

10. Obec Vlčnov a další dotační programy

Vlčnov v rámci přeshraniční spolupráce mikroregionů realizoval projekt *Chutě našeho přátelství x Chutě nášho priateľstva*. Partnerskými mikroregiony byly Východní Slovácko a sdružení Čachtice – Kopanice. Tento projekt byl realizován od září 2010 do května 2011. Celkové náklady projektu činily 15.594,- €, z toho 12.316,99 € byla dotace Evropské unie a Slovenské republiky a 3.277,- € bylo uhrazeno z vlastních prostředků. Projekt byl financován z OP přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika (Opatření: Fond mikroprojektů).

Cíle projektu:

- Provázání kultur mezi příhraničními oblastmi
- Vytvoření nové společenské tradice mezi oběma regiony
- Připomenutí mladé generaci provázanost české a slovenské kultury, tradic, jazyka
- Eliminace jazykových bariér hlavně u mladších generací
- Upevnění spolupráce mezi regiony
- Navázání nových vazeb mezi subjekty obou regionů

V rámci projektu se v Nivnici uskutečnil kulturně společenský den Chutě našeho přátelství, soutěž v kreslení tradičních jídel a představení folklorních souborů z obou regionů. Byla vydána kuchařka s tradičními recepty obou zemí, kterou děti (vítězové soutěže) obohatily svými ilustracemi jídel. Do projektu se zapojili žáci základních škol a mladí členové folklorních souborů.

Druhým projektem, který byl podpořen z tzv. evropských fondů byl projekt „*Tradice lidových pálenic na moravsko-slovenském pomezí*“, v rámci něho bylo založeno Muzeum lidových pálenic na moravsko – slovenském pomezí⁶⁰. Projekt byl financován z OP přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika z Evropského fondu regionálního rozvoje. Realizátory projektu byly obec Vlčnov a Slovácké muzeum v Uherském Hradišti.

Rozpočet akce obce Vlčnov: 51.012,- €

Výše podpory z ERDF: 43.360,- €

Státní rozpočet ČR: 2550,- €

Spolu financování obce Vlčnov 5.102,- €.

Rozpočet akce Slováckého muzea v Uherském Hradišti: 73.425,- €

Výše podpory z ERDF 62.411,25 €

⁶⁰ Více informací o Muzeu lidových pálenic v kapitole 6. Další subjekty poskytující veřejné kulturní služby.

Státní rozpočet ČR: 3.671,25 €

Spolufinancování Slováckého muzea 7.342,5 €

Dalším projektem, který byl ve Vlčnově realizován, byla výstavba amfiteátru. Přírodní amfiteátr s jevištěm byl slavnostně otevřen 26. listopadu 2011. Konají se zde kulturní akce – koncerty, divadelní představení, ale také promítání filmů. Prostor je také využíván při jízdě králů. Koordinaci těchto aktivit má na starosti Klub sportu a kultury. Vzhledem k tomu, že se amfiteátr nachází blízko místního kostela v lokalitě zvané “V jamě“, slouží prostor, kde je zbudováno malé parkoviště, i návštěvníkům bohoslužeb.

Amfiteátr vznikl jako součást projektu **Revitalizace středu obce a parku**. V rámci projektu byla zrekonstruována i náves, jejíž podoba je spjata s jízdou králů. Uprostřed obce stojí kamenná spirála s vytesanou vyvolávkou jízdy králů, aby bylo slovácké nářečí zachováno i pro budoucí generace. V prostoru je i dokola umístěná dubová lavice, připomínající kdysi běžný způsob trávení volného času – vysedávání a povídání na návsi. Součástí projektu byla ještě revitalizace parku. Projekt byl podpořen z Regionálního operačního programu Střední Morava.

Celkový rozpočet na uvedený projekt: 11.054.249,- Kč

Dotace: 7.151.787,- Kč

Obec: 3.902.462,- Kč

Z toho celkové náklady na amfiteátr: 1.219.728,- Kč

Dotace: 803.312,- Kč

Obec: 416.416,- Kč

Také příspěvková organizace obce Klub sportu a kultury byla v letošním roce úspěšná v oblasti čerpání dotací z jiných zdrojů. Ministerstvo kultury (Odbor regionální a národnostní kultury) podpořilo projekt *Jízda králů 2012* z dotačního programu Podpora tradiční lidové kultury – kategorie B. Organizace obdržela dotaci ve výši 192.000,- Kč⁶¹.

Z tohoto dotačního programu byl dále podpořen projekt *Jízda králů Vlčnov – doplnění krojového vybavení*. Klub sportu a kultury na tento projekt obdržel dotaci ve výši 72.000,- Kč.

Zlínský kraj podpořil *pořádání Jízdy králů* neinvestiční účelovou dotací ve výši 70.000,- Kč.

Klub sportu a kultury obdržel účelovou dotaci 15.000,- Kč z MAS Východní Slovácko na projekt *Koncert ke 40. výročí folklorního souboru Vlčnovjan*. Dotace byla použita na ozvučení galaportu. Tyto dotace jsou poskytovány z Programu rozvoje venkova.

⁶¹ Z této dotace byly pokryty náklady na propagaci akce, ubytování a stravu účinkujících, přepravu osob a koní, technické zajištění akce a náklady na výstavu k jízdě králů - Nominace jízdy králů do UNESCO.

11. Shrnutí

Veřejnosti je obec Vlčnov známa především tradicí jízdy králů. Tento fakt ještě umocňuje skutečnost, že byla tato slovácká tradice dne 27. 11. 2011 zapsána do Reprezentativního seznamu nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO. I když je tato slavnost nejvýznamnější událostí obce, není zdaleka jedinou, která se zde během roku koná. Obyvatelé i návštěvníci Vlčnova si mohou vybírat z nejrůznějších akcí, aktivit a událostí. Konají se zde plesy, zábavy, košt vín, akce spojené s tradicemi roku. Mezi další akce patří např. košt vdolečků. Vlčnovské vdolečky jsou gurmánskou specialitou, známou po celé České republice i v zahraničí a právem patří do kulturního dědictví tohoto regionu.

Mezi silné stránky v oblasti kultury patří i to, že Vlčnov je obec s bohatou folklorní tradicí. Působí zde velký počet folklorních souborů a dalších kulturních spolků. Je to dáno aktivní podporou ze strany obce, která je podporuje jednak prostřednictvím své příspěvkové organizace Klubu sportu a kultury, jednak prostřednictvím finančních příspěvků na jejich činnost. KSK poskytuje obyvatelům Vlčnova nadstandardní nabídku veřejných kulturních služeb. Vedle jízdy králů zajišťuje podmínky pro činnost spolků, organizuje kulturní akce, provozuje galerii, zajišťuje průvodcovství a celkovou správu v památkových objektech, půjčuje a udržuje krojová vybavení, provozuje informační centrum.

Veškerou tuto činnost zajišťuje v počtu čtyř zaměstnanců, což nelze jinak než obdivovat. Zde je ale nutné připomenout, že tyto aktivity by nebylo možné uskutečnit bez pomoci dobrovolníků. Tato nezištná a obětavá práce pro obec je nejenom potřebná, ale také pomáhá stmelovat kulturní a společenský život ve Vlčnově. Můžeme tedy konstatovat, že Klub sportu a kultury beze všech pochyb plní funkci společenského centra, kde se lidé mohou setkávat, tvořit, a tím si tak budovat a udržovat vztah k místu, kde se narodili a kde žijí. Tato skutečnost je důležitá zejména v současnosti, kdy se venkov potýká s problematikou migrací svých obyvatel do měst za prací ale i zábavou. To se týká zejména mladé generace. Je pro to důležité mít jí co nabídnout. V této oblasti Vlčnov podporuje činnost dětských folklorních souborů, ale jiných kulturních spolků a aktivit. Díky tomu se v dětech buduje nejen pocit sounáležitosti s obcí, ale i kulturní a kreativní potenciál, který mohou využít v dospělosti.

Obec se významně zapojuje i do oblasti cestovního ruchu. Pomáhá jí k tomu i členství v mikroregionu Východní Slovácko. Turistům obec nabízí systém přehledných informačních cedulí, dva návštěvnické okruhy, bohatou nabídku propagačních materiálů, map i suvenýrů. Samozřejmostí jsou průvodcovské služby, možnost ochutnávky vín a vřelé přijetí. Vlčnov protínají dvě cyklostezky, takže i milovníci cyklistiky jej mohou zařadit do trasy svých výletů. Jediným nedostatkem v této oblasti jsou ubytovací kapacity obce, které nepostačují v případě konání větších kulturních akcí. Vlčnov je také obcí s bohatým hmotným kulturním dědictvím. Prioritou v této oblasti je zachovávat a udržovat vesnickou památkovou rezervaci Vlčnovské budy, památkové objekty a usedlosti v obci, a to vše dělat tak, aby byl Vlčnov atraktivní pro jeho potenciální návštěvníky a zároveň se v něm dobře žilo i jeho obyvatelům.

12. Pacov a Vlčnov - shrnutí

Cílem této analýzy nebyla komparace ve smyslu porovnání obou municipalit. Naším záměrem bylo definovat, jak se města vyrovnávají s oblastí podpory a rozvoje veřejných kulturních služeb. Materiál se nejprve věnuje jejich obecné charakteristice, jako je: historie, počet obyvatel, oblast školství, nezaměstnanost, ubytovací kapacity. Dále jsme se detailně zabývali strukturou veřejných služeb kultury, koncepcí kultury a jejími prioritami a zejména dotační a rozpočtovou politikou v oblasti kultury.

Obec Vlčnov v rámci přímé podpory kultury zřizuje příspěvkovou organizaci Klub sportu a kultury. Ve městě Pacov tuto činnost zajišťuje příspěvková organizace Městské kulturní středisko. Tyto subjekty dlouhodobě zajišťují širokou škálu kulturních aktivit a akcí. V poměru s objemem činností, které vykonávají, fungují s malým počtem zaměstnanců. Vedle toho obě obce zřizují místní knihovnu, která je jejich organizační složkou. Knihovny nabízejí v rámci své činnosti množství doprovodných akcí. Samozřejmostí je veřejně přístupný internet a další informační služby. Specializované informační služby v obou místech poskytují turistická informační centra.

Dotační systém podpory drobných subjektů v oblasti kultury je dalším bodem, který mají Pacov i Vlčnov společný. Spolky a sdružení si mohou žádat o poskytnutí finančních prostředků na své aktivity. V rámci nepřímé podpory obě municipality poskytují podmínky a zázemí pro jejich zkoušky a schůzky zdarma. Dále obce pomáhají spolkům v oblasti propagace, zapůjčení techniky a prostor pro pořádání akcí pro veřejnost apod. Díky této přímé a nepřímé podpoře v Pacově i Vlčnově působí velké množství spolků. Obce tak zároveň podporují oblast dobrovolnictví, která je se spolkovou činností a místní kulturou velmi úzce spjata již od nepaměti. Bez dobrovolníků se totiž neobejde žádná kulturní a společenská akce nejen na regionální úrovni. Dobrovolníci jsou přidanou hodnotou veřejných kulturních služeb.

Velký rozvoj kulturní infrastruktury umožnilo obcím úspěšné čerpání z evropských dotačních programů. Důsledkem bylo zkvalitnění a rozšíření dosud poskytovaných služeb, a to i v oblasti kultury. Kultura je v Pacově i Vlčnově propojena také s oblastí cestovního ruchu. Cílem návštěvníků jsou přírodní zajímavosti, historické pamětihodnosti a velké množství kulturních a společenských akcí. Vlčnov je synonymem tradice jízdy králů. Nejznámější akcí konanou v Pacově je Pacovský poledník. V případě konání akcí, které mají nadregionální charakter, se obě obce potýkají s nedostatkem ubytovacích kapacit, které brání většímu rozvoji turismu.

Obě obce jsou si vědomy svých kulturních a historických kořenů. Pacov aktivně pracuje s odkazem známých rodáků a osobností - Antonín Sova, Jan Autengruber a další. Vlčnov žije tradicí jízdy králů a bohatým folklorním životem. V tomto ohledu mohou být příkladem pro ostatní obce a města. Využití potenciálu, který se skrývá v kulturním a historickém bohatství místa, je jednou z cest, jak vybudovat veřejností pozitivně vnímanou "značku města". To dokazuje, že investice do kultury se rozhodně vyplatí.